

**JIŽNÍ ČÁST
EVL A PR VRBENSKÉ RYBNÍKY**

**Inventarizační průzkum
ptáci a savci**

Prosinec 2025

**EIA SERVIS s.r.o.
České Budějovice**

JIŽNÍ ČÁST EVL A PR VRBENSKÉ RYBNÍKY

Inventarizační průzkum ptáci a savci

Zadavatel:

Jihočeský kraj, krajský úřad, Odbor ŽP, zemědělství a lesnictví,
U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice

Zpracovatel:

EIA SERVIS s.r.o., U Malše 20, 370 01 České Budějovice

Odpovědný zástupce zpracovatele:

Mgr. Radomír Mužík, jednatel společnosti

Zpracoval:

Mgr. Radomír Mužík (autorizace č.j. MZP/2021/610/4476 ze dne 29.11.2021);

Spolupráce:

Mgr. Alexandra Příbylová – ptáci, savci

Obsah

	strana
1. ÚVOD	4
2. PŘÍRODNÍ POMĚRY	5
3. POPIS LOKALITY.....	7
4. METODIKA	10
5. PŘEHLED DOSAVADNÍCH PRŮZKUMŮ	12
6. VÝSLEDKY	13
7. PŘEHLED OHROŽENÝCH NEBO JINAK VÝZNAMNÝCH TAXONŮ S KOMENTÁŘEM	17
8. POROVNÁNÍ S PŘEDCHOZÍMI PRŮZKUMY A CELKOVÉ ZHODNOCENÍ	22
9. ZJIŠTĚNÉ NEGATIVNÍ FAKTORY.....	24
10. NÁVRH MANAGEMENTU	25
11. NÁVRH MONITORINGU	25
12.SHRNUTÍ.....	26
13. POUŽITÉ PRAMENY	27
14. MAPY NÁLEZŮ ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH DRUHŮ	29

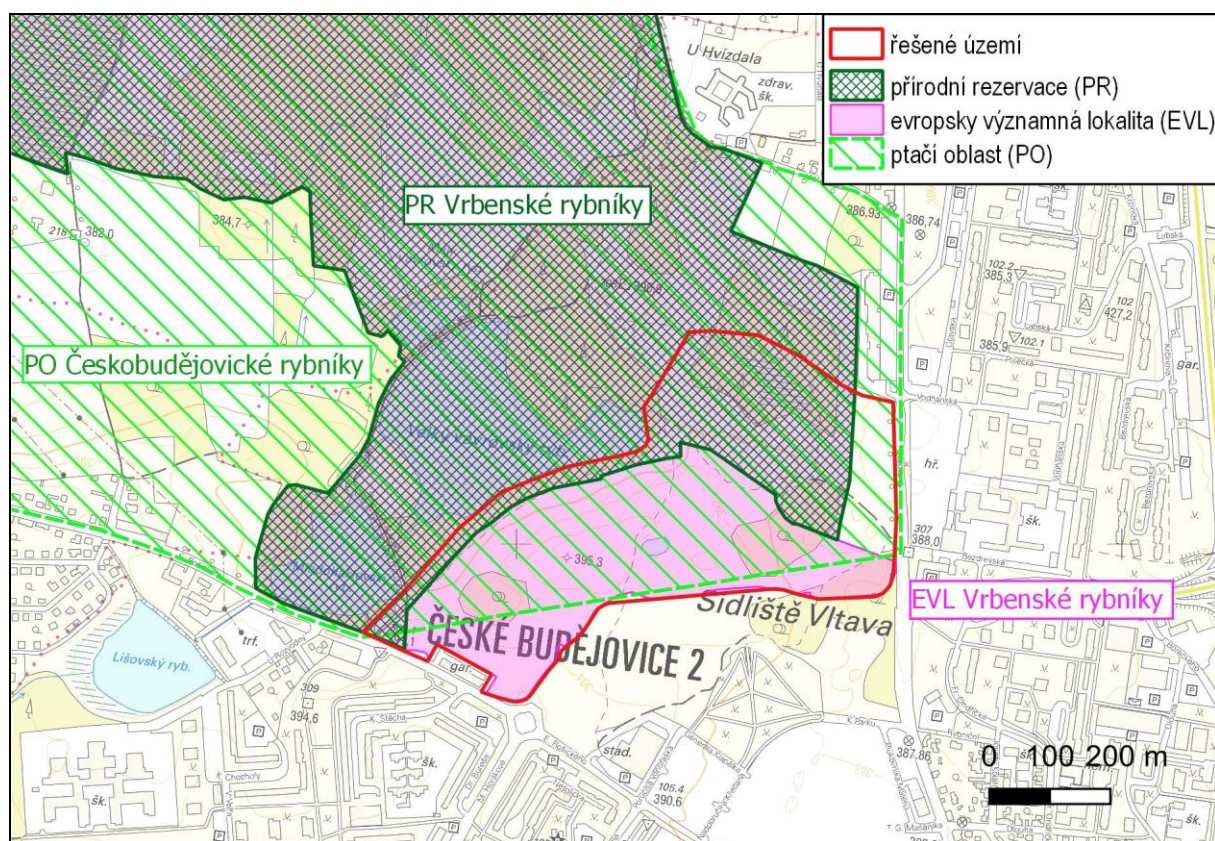
1. Úvod

Území, v němž byl proveden inventarizační průzkum, se nachází na severozápadním okraji města České Budějovice v katastrálním území České Budějovice 2, mezi sídlištěm Máj a Českým Vrbným. Hranice území byla stanovena zadavatelem.

Zájmové území se rozprostírá severně od silnice Milady Horákové a částečně zasahuje jihovýchodní výběžek přírodní rezervace Vrbenské rybníky (vyhlášené v roce 1990), evropsky významné lokality Vrbenské rybníky (vyhlášena 2005) a ptačí oblasti Českobudějovické rybníky (vyhlášena 2009).

PR Vrbenské rybníky kód dle ÚSOP	1389
EVL Vrbenské rybníky kód Natura 2000	CZ0313138
PO Českobudějovické rybníky kód Natura 2000	CZ0311037

Umístění zájmového území inventarizačního průzkumu na okraji Českých Budějovic zobrazuje následující obrázek.

Obr. 1 - Plocha IP, orientační mapa

Předmětem ochrany PR Vrbenské rybníky je rozsáhlý komplex vodních, mokřadních, lučních a lesních ekosystémů vysoké přírodovědné hodnoty v těsném sousedství krajského města s výskytem vzácných, chráněných a biogeograficky významných

druhů rostlin a živočichů; vzácné a ohrožené druhy rostlin a živočichů, zejména populace silně ohroženého druhu kuňka obecná (*Bombina bombina*), páchník hnědý (*Osmoderma eremita*), včetně jejich biotopů; ochrana stanovišť 3150. Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu *Magnopotamion* nebo *Hydrocharition* a 6410 Bezkolencové louky na vápnitých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách (*Molinion caeruleae*).

Předmětem ochrany EVL Vrbenské rybníky jsou přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu *Magnopotamion* nebo *Hydrocharition* (3150); bezkolencové louky na vápnitých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách (*Molinion caeruleae*) (6410); kuňka obecná (*Bombina bombina*) a páchník hnědý (*Osmoderma eremita*).

Předmětem PO Českobudějovické rybníky jsou populace kvakoše nočního (*Nycticorax nycticorax*), rybáka obecného (*Sterna hirundo*), slavíka modráčka (*Luscinia svecica*), husy velké (*Anser anser*), kopřivky obecné (*Anas strepera*) a jejich biotopy.

Rozloha zkoumaného území v hranicích stanovených zadavatelem je cca 27 ha.

Terénní průzkum fauny byl proveden v období od 8.3. do 20.9. 2025.

Předložená textová zpráva je vypracována ke dni 30.11. 2025.

2. Přírodní poměry

Řešené území se nachází na severozápadním okraji města České Budějovice. Jedná se o rovinaté území situované v nadmořské výšce cca 395 m n.m. Klimaticky spadá do mírně vlhkého pahorkatinového okrsku mírně teplé oblasti. Suma srážek činí 600 - 650 mm, průměrná roční teplota se pohybuje kolem 7°C.

Horninové podloží tvoří tercierní usazeniny mydlovarského souvrství. Sedimenty mydlovarského souvrství mají podobu jílovitých písků a rozpadavých jílů. Převažujícím půdním typem v zájmovém území je hnědá půda kyselá, místy i oglejená. Hnědé půdy jsou na našem území nejrozšířenějším typem. Převažuje humóznější, mírně teplé klima. Původní vegetací byly listnaté lesy. Hlavním půdotvorným pochodem při vzniku hnědých půd je intenzivní zvětrávání. V zájmovém území převažuje hnědá půda kyselá, která je typická nízkým nasycením sorpčního komplexu a nízkým pH. Hnědá půda oglejená je ovlivněna procesem oglejení, tedy půdotvorným procesem na periodicky zamokřených půdách. Při nadbytku vody se snižuje množství kyslíku, tím dochází ke snížení intenzity oxidačních procesů a dochází k hromadění organických látek v půdě.

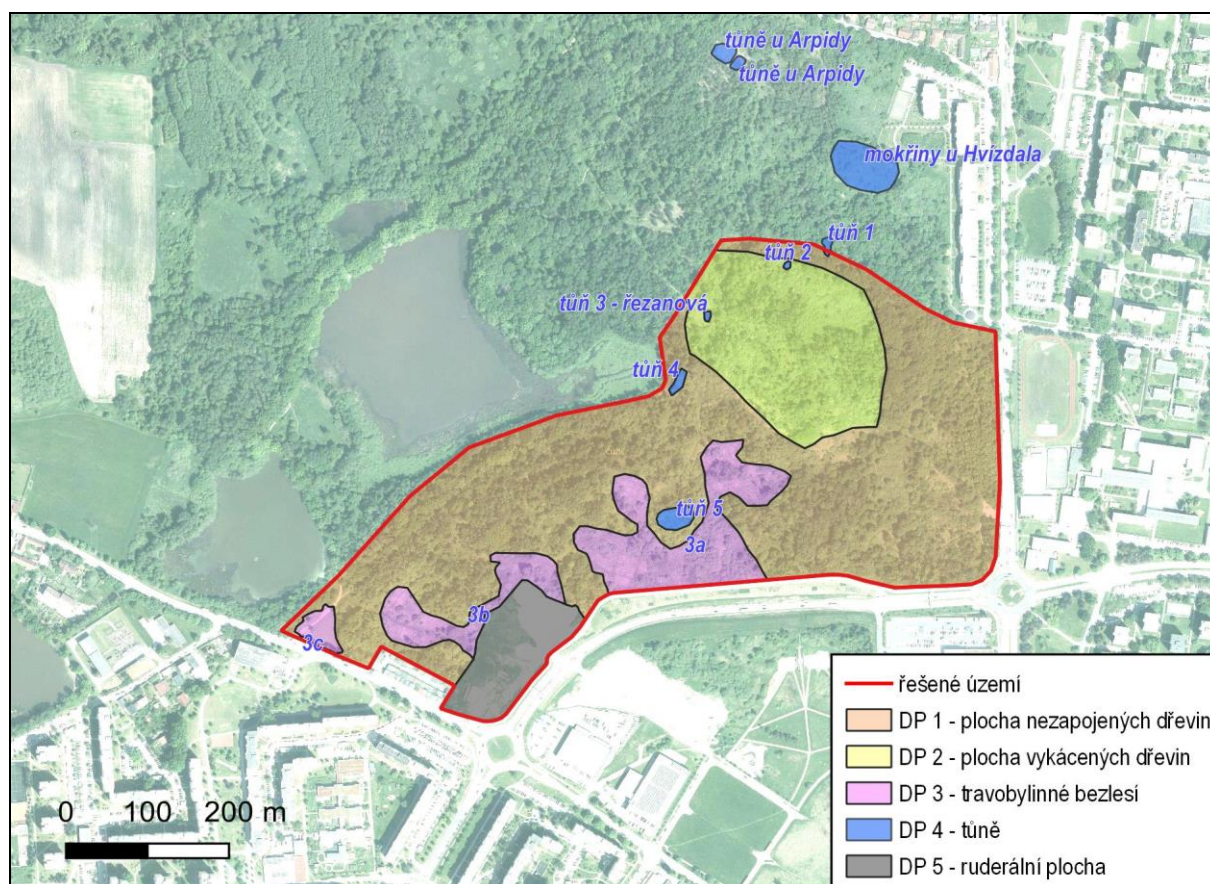
Podle regionálně fytogeografického členění se zájmové území nachází ve fytogeografické oblasti mezofytikum, obvodu Českomoravské mezofytikum, na jihovýchodním okraji fytogeografického okresu Budějovická pánev.

Ze zoogeografického hlediska spadá zájmové území do bioregionu Českobudějovického (1.30) dle Culka 2013. V bioregionu se vyskytují silně ochuzená a pozměněná společenstva bezobratlých hercynského původu. Významnějším prvkem je fauna rybníků a zbytkových mokřadů, patrná zejména ve fauně vážek a vodních brouků. Význačnými druhy bezobratlých jsou: zemoun skalní (*Aegopis verticillus*), sklovatka krátkonohá (*Daudebardia brevipes*), řasnatka nadmutá (*Macrogaster tumida*), vážka podhorní (*Sympetrum pedemontanum*), vážka jasnoskvrnná (*Leucorrhinia pectoralis*) a rak kamenáč (*Astacus torrentium*). Co se týká obratlovců, vyskytuje se v bioregionu převážně hercynská fauna se západními vlivy (ježek západní, ropucha krátkonohá) je silně ovlivněna lidskou činností. Přírodě blízká stanoviště a jejich faunu představují především mokřady, do velké míry nahrazované pobřežními lemy četných rybníků. Řeky v bioregionu mají podhorský charakter a náležejí do parmového pásma. Mezi významné druhy bioregionu patří: ježek západní (*Erinaceus eropaeus*), vydra říční (*Lutra lutra*), kvakoš noční (*Nycticorax nycticorax*), zrzohlávka rudozobá (*Netta rufina*), břehouš černoocasý (*Limosa limosa*), vodouš rudnohý (*Tringa totanus*), rybák obecný (*Sterna hirundo*), břehule říční (*Riparia riparia*), cvrčilka slavíková (*Locustella luscinioides*), sýkořice vousatá (*Panurus biarmicus*), moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*), čečetka zimní (*Carduelis flammea*), ropucha krátkonohá (*Bufo calamita*), terčovník vroubený (*Planorbis planorbis*), plovatka nadmutá (*Radix auricularia*), kružník bělavý (*Gyraulus albus*), lištovka lesklá (*Segmentina nitida*), plovatka (*Stagnicola corvus*), potápník široký (*Dytiscus latissimus*), vážka podhorní (*Sympetrum pedemontanum*), vážka jasnoskvrnná (*Leucorrhinia pectoralis*).

3. POPIS LOKALITY

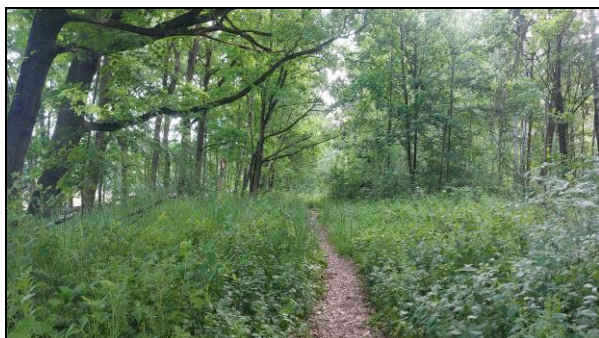
Do zpracovaného území jsou zahrnuty kromě vymezené plochy také plochy navazujících biotopů (např. rybníky Mladohaklovský, Velký vávrovský, a plochy nad severní hranicí až k ulici U Hvízdala. V průběhu realizace průzkumu probíhaly práce na revitalizaci sousedícího Vávrovského rybníka, který byl kompletně vypuštěn. Severozápadní část řešeného území, včetně navazující části k ulici U Hvízdala byla v průběhu průzkumu prokácena, odstraněny byly náletové dřeviny.

Rozložení jednotlivých typů vegetačního pokryvu a lokalizaci stabilnějších tůň ukazuje následující obrázek č. 2.

Obr. 2 - Plocha IP, zakres dílčích ploch (DP)

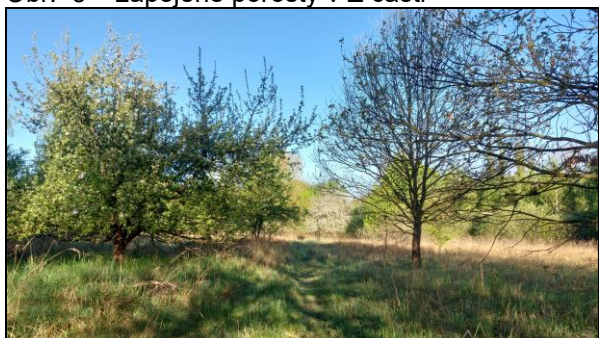
Největší část území je pokryta souvislými porosty zapojených dřevin charakteru lesa (dílní plocha **DP 1**). Většina plochy jsou poměrně mladé porosty stáří 30 – 50 let vyrostlé z náletu. Druhové spektrum tvoří listnaté dřeviny zejména dub letní, javor mlč, javor klen, lípa srdčitá, bříza bělokorá, topol osika, jasan ztepilý a vrby. Ve východní části plochy je bývalá hráz, vyvýšená nad terénem. Vede po ní nezpevněná cesta a je lemována oboustranným stromořadím dubu letního (*Quercus robur*). Stromořadí je vysazeno také podél hlavní silnice, která tvoří východní hranici studovaného území.

Obr. 3 – zapojené porosty v Z části

Obr. 4 – zapojené porosty v JV části

Obr. 5 – porosty v JZ části

Obr. 6 – dubové stromořadí ve V části

V období zahájení průzkumu (březen 2025) byla severozápadní část řešené plochy čerstvě vykácena (dílčí plocha **DP2**). Kácení proběhlo v zimním období 2024 – 2025. Dřeviny náletového původu zde byly vyřezány a během vegetační sezóny roku 2025 hustě obrazily. Z dřevin se uplatňují zejména topol osika, vrba popelavá, místy topol bílý.

Obr. 7 – vykácené plochy na jaře

Obr. 8 – vykácené plochy na podzim

Dílčí plocha **DP 3** je plocha travobylinného bezlesí. V současnosti se jedná o tři nespojitě plochy původních luk, z nichž dvě jsou dlouhodobě nekosené a zarůstají ruderalními druhy a náletem dřevin, který ale není dosud zapojen. Jedna louka je pravidelně kosená.

Obr. 9 – luční porosty nekosené

Obr. 10 – luční porosty kosené

V celém prostoru cvičiště je větší množství různě velkých tůní. Jedná se o pozůstatky po vojenské činnosti – různé okopy atd. které jsou často zalité vodou a některé jsou i dost hluboké. Naprostá většina těchto vodních ploch je ale malá a má výrazně periodický charakter. Rozmístění tůní trvalejšího charakteru (dílčí plochy **DP 4**) ukazuje obrázek č. 2.

Obr. 11 - tůň 1

Obr. 12 - tůň 3 - řezanová

Posledním typem biotopu jsou plochy poškozené, částečně bez vegetačního krytu, částečně zarostlé ruderní vegetací (dílčí plochy **DP 5**).

Obr. 13 – poškozené a ruderní plochy

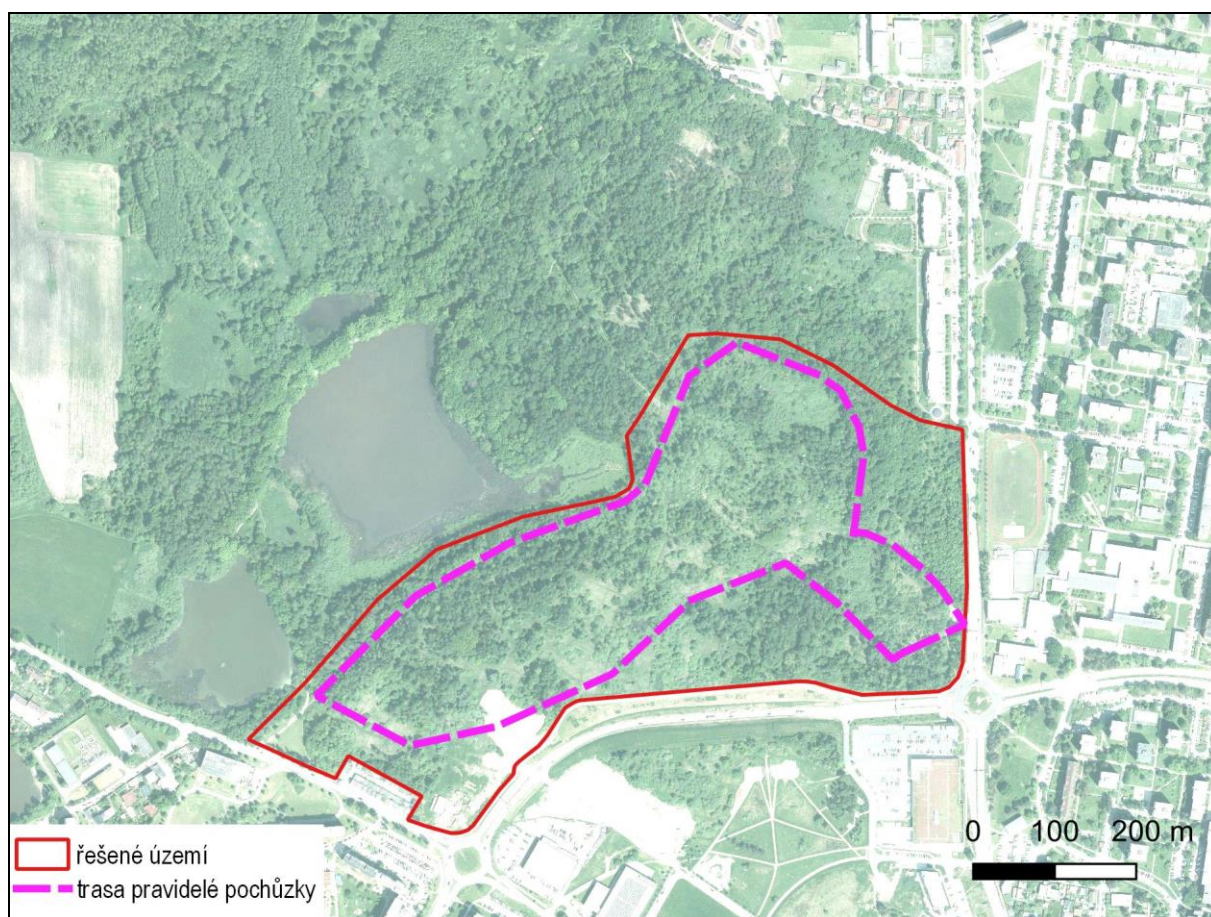
Obr. 14 - poškozené a ruderní plochy

4. Metodika

Podkladem inventarizace byl terénní průzkum, který byl proveden od března do září roku 2025.

Ptáci

Pro zmapování společenstva ptáků byla využita mapovací metoda při opakovaných návštěvách území. V roce 2025 proběhlo 6 návštěv zaměřených na průzkum ptáků. V termínech 8.3. a 19.3. byla návštěva zaměřena na zjištění přítomnosti strakapouda prostředního. V termínech 27.4., 25.5., 9.6., 23.6. byly provedeny pochůzky v brzkých ranních hodinách za podmínek, bez deště a silného větru. Zaznamenávání byli všichni ptáci, kteří byli akusticky nebo vizuálně zjištěni během pochůzky a byla zaznamenávána i jejich hnízdní průkaznost. Trasa pravidelné pochůzky byla volena tak, aby plošně pokryla celou plochu řešeného území.

Obr. 15 - trasa pravidelné pochůzky

Zvláště chráněné a významné druhy ptáků ale byly zaznamenávány také během dalších pochůzek, které se zaměřovaly na další skupiny živočichů (obojživelníků, plazů a savců). Tyto pochůzky byly realizovány v termínech 30.3., 27.4., 4.5., 5.5., 26.6., 9.7. a 16.9. V termínu 25.6. byla provedena jedna večerní kontrola.

Pro vyhodnocení pravděpodobnosti hnízdění byly jednotlivé druhy ptáků přiřazeny do jedné z kategorií dle metodiky pro mapování hnízděního rozšíření ptáků 2014 – 2017; kde kategorie 0 znamená nehnízdící jedince, A indikuje možné hnízdění, B pravděpodobné hnízdění, C – prokázané hnízdění. Jednotlivé skupiny zahrnují následující podkategorie dle zaznamenaného typu chování a pozorování: A1 – druh pozorovaný v době hnízdění ve vhodném hnízděním prostředí, A2 – pozorování zpívajícího samce či zaslechnutí hlasů souvisejících s hnízděním, B3 – pár pozorovaný v době hnízdění ve vhodném prostředí, B4 – stálý okrsek s opakovaným zjištěním teritoriálního chování, B5 – pozorování toku či páření, B6 – navštěvování pravděpodobných hnízdíšť, B7 – vzrušené chování či varování pravděpodobně u hnízda, B8 – přítomnost hnízděních nažiny, B9 – pozorování ptáků při stavbě hnízda, C10 – odpoutávání pozornosti u hnízda, C11 – nález použitého hnízda, C12 – nález čerstvě vyvedených mláďat, C13 – pozorování starých ptáků přilétávajících k hnízdu či odlétávajících od něho, popř. sezení na hnízdě, C14 – pozorování ptáků při krmení či odnášení trusu z hnízda, C15 – nález hnízda s vejci, C16 – nález hnízda s mláďaty (<https://bigfiles.birdlife.cz/Atlas.pdf>).

Savci

Průzkum savců byl proveden na celém území, během všech realizovaných pochůzek, použity byly následující metody:

- identifikace jednotlivých druhů na základě akustických projevů
- identifikace přímým vizuálním pozorováním jedinců během realizovaných pochůzek
- identifikace pobytových známek, jako jsou stopy, okus, požerky, nebo trus; nory apod.
- vyhledávání jedinců usmrcených na místních komunikacích a polních cestách

5. Přehled dosavadních průzkumů

- Inventarizační průzkum PR Vrbenské rybníky (Natura Servis s.r.o. 2012), část ornitologický průzkum zpracoval RNDr. Petrem Bürger v rámci přípravy podkladů pro plán péče EVL Vrbenské rybníky
- hodnocení vlivu zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny podle § 67 zák.č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění pro záměr Regenerace stanovišť pro předměty ochrany a vybudování návštěvnické infrastruktury v EVL Vrbenské rybníky v lokalitě Vávrovské rybníky (ENKI o.p.s. 2021). Ornitologický průzkum zpracoval Mgr. Jan Havlíček a Ing. Zuzana Richterová
- ČZU & Beleco (2023) Vojenská cvičiště v proměnách času: Zefektivnění péče o bývalé vojenské prostory na základě evaluace dlouhodobého sledování vývoje biodiverzity a využívání území (TAČR č. SS03010162), zpracovatelem ornitologického průzkumu je Jakub Vlček. Tento výstup je ale k dispozici pouze ve formě zápisů v NDOP.
- Záznamy uvedené v NDOP.

6. Výsledky

Tabulka 1: Seznam nalezených druhů ptáků a savců v roce 2025. Druhy, které jsou předmětem ochrany PO Českobudějovické rybníky nebo EVL Vrbenské rybníky jsou označeny hvězdičkou.

druh	datum				pozorování	kategorie výskytu	§	EU/ČS
	27.4.	25.5.	9.6.	23.6.				
ptáci								
bažant obecný (<i>Phasianus colchicus</i>)	A2	B3	B4	B4	8.3.,19.3.	B		-/LC
brhlík lesní (<i>Sitta europaea</i>)	A2	A2	B4	B4	8.3.,19.3., 30.3.	B		-/LC
budníček větší (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	A2		B4	B4	30.3.	B		-/LC
budníček menší (<i>Phylloscopus colybita</i>)	A2	A2	B4	B4	8.3.,19.3.	B		-/LC
cvrčilka zelená (<i>Locustella naevia</i>)	A2					A		-/LC
červenka obecná (<i>Erithacus rubecula</i>)	A2	A2	B4	B4	8.3., 25.6.	B		-/LC
datel černý (<i>Dryocopus martius</i>)		0		A2	26.6.	0		BD I/LC
dlask tlustozobý (<i>Coccothraustes coccothraustes</i>)				A2		A		-/LC
drozd kvíčala (<i>Turdus pilaris</i>)		0	A2			A		-/LC
drozd zpěvný (<i>Turdus philomelos</i>)	A2	A2	A2	B4	8.3., 30.3., 25.6.	B		-/LC
havran polní (<i>Corvus frugilegus</i>)		0		0	19.3., 30.3.	0		-/VU
holub hřivnáč (<i>Columba palumbus</i>)		A2	A2	B4	30.3.			-/LC
hrdlička zahradní (<i>Streptopelia decaocto</i>)		A2	A2			A		-/LC
*husa velká (<i>Anser anser</i>)	0	0		0	8.3.,19.3., 30.3.	0		čl. 4.2/VU
hýl obecný (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)					8.3.,19.3., 30.3.	0		-/LC
jiřička obecná (<i>Delichon urbica</i>)				0		0		-/NT
kachna divoká (<i>Anas platyrhynchos</i>)	A1	A1				A		-/LC
kavka obecná (<i>Corvus monedula</i>)	0	0	0	0	8.3.	0	SO	-/NT
konipas bílý (<i>Motacilla alba</i>)	0		A1			A		-/LC
kos černý (<i>Turdus merula</i>)	A2	A2	B4	B4	8.3.,19.3., 30.3.	B		-/LC
krkavec velký (<i>Corvus corax</i>)	0					0	O	-/LC
*kvakoš noční (<i>Nycticorax nycticorax</i>)					25.6.	0	SO	BD I/EN
kukačka obecná (<i>Cuculus canorus</i>)			A2	A2	30.3.	A		-/LC
labuť velká (<i>Cygnus olor</i>)		0				0		-/LC
lejssek bělokrký	A2					0		BD I/NT

druh	datum				pozorování	kategorie výskytu	§	EU/ČS
	27.4.	25.5.	9.6.	23.6.				
(<i>Ficedula albicollis</i>)								
mlynařík dlouhoocasý (<i>Aegithalos caudatus</i>)			A2		8.3.	A		-/LC
pěnice černohlavá (<i>Sylvia atricapilla</i>)	A2	A2	B4	B4	25.6.	B		-/LC
pěnice hnědokřídla (<i>Sylvia communis</i>)		A2	B4	B4		B		-/LC
pěnice slavíková (<i>Sylvia borin</i>)		A2	A2	B4		B		-/LC
pěnkava obecná (<i>Fringilla coelebs</i>)	A2	A2	B4	B4	8.3., 19.3., 30.3.	B		-/LC
poštolka obecná (<i>Falco tinnunculus</i>)		0		0		0		-/LC
racek chechtavý (<i>Larus ridibundus</i>)	0	0	0	0	8.3., 19.3., 30.3., 25.6.	0		-/VU
rákosník obecný (<i>Acrocephalus scirpaceus</i>)		A2				A		-/LC
rákosník velký (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>)		A2				0	SO	-/VU
rorýs obecný (<i>Apus apus</i>)		0	0	0		0	O	-/LC
rehek domácí (<i>Phoenicurus ochruros</i>)	A2		A2	A2		0		-/LC
rehek zahradní (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	A2	A2	B4	B4		B		-/LC
*rybák obecný (<i>Sterna hirundo</i>)	0					0	SO	BD I/EN
slavík obecný (<i>Luscinia megarhynchos</i>)	A2	A2	B4			B	O	-/LC
sojka obecná (<i>Garrulus glandarius</i>)	A2		0			A		-/LC
stehlík obecný (<i>Carduelis carduelis</i>)		A2	A2			A		-/LC
straka obecná (<i>Pica pica</i>)	A2	A2	0	0		A		-/LC
strakapoud prostřední (<i>Dendrocopos medius</i>)				A2	8.3., 19.3., 30.3.	B - mimo plochu	SO	BD I/VU
strakapoud velký (<i>Dendrocopos major</i>)	A2	C16	A2	A2	8.3.	C		-/LC
strnad obecný (<i>Emberiza citrinella</i>)	A2	A2	B4	B4		B		-/LC
strnad rákosní (<i>Emberiza schoeniculus</i>)				A2		A		-/LC
střízlík obecný (<i>Troglodytes troglodytes</i>)		A2	A2	B4		B		-/LC
sýkora babka (<i>Parus palustris</i>)		A2	A2		8.3.	A		-/LC
sýkora koňadra (<i>Parus major</i>)	A2	A2	B4	B4	8.3., 19.3., 30.3.	B		-/LC
sýkora modřínka (<i>Cyanistes caeruleus</i>)		A2	B4	B4	8.3., 19.3., 30.3.	B		-/LC
šoupálek dlouhoprstý (<i>Certhia brachydactyla</i>)		A2		A2	25.6.	A		-/LC
špaček obecný (<i>Sturnus vulgaris</i>)	A2	B4	C16	B4		C		-/LC

druh	datum				pozorování	kategorie výskytu	§	EU/ČS
	27.4.	25.5.	9.6.	23.6.				
vlaštovka obecná (<i>Hirundo rustica</i>)		0	0	0		0	O	-/LC
volavka popelavá (<i>Ardea cinerea</i>)			0		25.6.	0		-/NT
vrabec domácí (<i>Passer domesticus</i>)	A2			A2		0		-/LC
vrabec polní (<i>Passer montanus</i>)		A2		A2		A		-/LC
vrána obecná (<i>Corvus corone</i>)	0		0			0		-/NT
zvonek zelený (<i>Chloris chloris</i>)		A2				A		-/LC
žluva hajní (<i>Oriolus oriolus</i>)	A2	A2	B4	B4	25.6.	B	SO	-/LC
žluna šedá (<i>Picus canus</i>)	A2			A2		A		BD I/VU
žluna zelená (<i>Picus viridis</i>)	A2	A2	B4	B4		B		-/LC
Savci								
srnec obecný (<i>Capreolus capreolus</i>)	1 ex.	stopy	stopy	stopy				
veverka obecná (<i>Sciurus vulgaris</i>)	1 ex.				30.3. 1 ex.		O	-/DD
*vydra říční (<i>Lutra lutra</i>)					20.9.			HD II a IV/NT
zajíc v polní (<i>Lepus europaeus</i>)				stopy				-/NT

§: zvláště chráněné druhy dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb.

KO – kriticky ohrožený druh, SO – silně ohrožený druh, O – ohrožený druh dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb.

EU: Směrnice Rady 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a Směrnice Rady 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků

HD II – Příloha II směrnice 92/43/EHS Druhy živočichů a rostlin v zájmu Společenství, jejichž ochrana vyžaduje vyhlášení zvláštních oblastí ochrany

HD IV – Příloha IV směrnice 92/43/EHS Druhy živočichů a rostlin v zájmu Společenství, které vyžadují přísnou ochranu

BD I – Příloha I směrnice 2009/147/ES Seznam chráněných druhů a poddruhů ptáků

čl. 4.2. – druhy podle článku 4.2 směrnice o ptácích (pravidelně se vyskytující stěhovavé druhy)

ČS – Červený seznam, DD - datově nedostatečně známý, LC – málo dotčený, NT - téměř ohrožený, VU - zranitelný, EN – ohrožený, CR – kriticky ohrožený dle Červeného seznamu obratlovců, Chobot a kol. 2017)

kategorie hnízdního atlasu: 0 - nehnízdící jedinci, A - možné hnízdění, B - pravděpodobné hnízdění, C – prokázané hnízdění

A1 – druh pozorovaný v době hnízdění ve vhodném hnízdním prostředí, A2 – pozorování zpívajícího samce či zaslechnutí hlasů souvisejících s hnízděním, B3 – pár pozorovaný v době hnízdění ve vhodném prostředí, B4 – stálý okrsek s opakovaným zjištěním teritoriálního chování, C16 – nález hnízda s mláďaty (<https://bigfiles.birdlife.cz/Atlas.pdf>).

Tabulka 2: Seznam předpokládaných a nedoložených druhů zvláště chráněných a významných druhů ptáků a savců. Druhy, které jsou předmětem ochrany PO Českokubějovické rybníky nebo EVL Vrbenské rybníky jsou označeny hvězdičkou.

druh	lokalizace	charakter výskytu	§/EU/ČS	pozoroval
bramborníček hnědý (<i>Saxicola rubetra</i>)	centrální část území, zarůstající louky	A2 – zpěv možné hnízdění	O/-/LC	Řehouňková J. 8.5.2023
chřástal vodní (<i>Rallus aquaticus</i>)	okolí tůně 5	A2 – zpěv možné hnízdění	SO/-/VU	Večeřová 2025 Bodnár T. 2021
koroptev polní (<i>Perdix perdix</i>)	centrální část území, zarůstající louky	min. 4 juv. kategorie: C12 - čerstvě vyvedená mláďata	O/-/NT	Parkandl M. 2015
krutihlav obecný (<i>Jynx torquilla</i>)	výskyt v prostoru tankodromu severně od řešených ploch,	volání odchyt	SO/-/VU	Parkandl M. 2021 Veselý P. 2017
lejsek šedý (<i>Muscicapa striata</i>)	na hrázi Velkého vávrovského r. U Mladohakl. r.	C13 – nosí potravu a trus, C14 – pozorování čerstvě vyvedených mláďat 1 ex.	O/-/LC	Řehouňkovi 2022, Javorská 2025
moudivláček lužní (<i>Remiz pendulinus</i>)	odchyt na hrázi Velkého vrbenského r	0 - nehnízdící 1♂ +1K	O/-/VU	Veselý P. 2017
strakapoud malý (<i>Dryobates minor</i>)	porosty charakteru lesa především v severní části území	0 – lov/sběr nebo neuvedeno	-/-/VU	Kaurov J. 2024 Fnouček J. 2023, 2024 Vlček J. 2021

§: zvláště chráněné druhy dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb.

KO – kriticky ohrožený druh, SO – silně ohrožený druh, O – ohrožený druh dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb.

EU: Směrnice Rady 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků

ČS – Červený seznam LC – málo dotčený, NT -téměř ohrožený, VU - zranitelný dle Červeného seznamu obratlovců, Chobot a kol. 2017)

BD I – Příloha I směrnice 2009/147/ES Seznam chráněných druhů a poddruhů ptáků

kategorie hnízdního atlasu: C13 – pozorování starých ptáků přilétávajících k hnízdu či odlétávajících od něho, popř. sezení na hnízdě, C14 – pozorování ptáků při krmení či odnášení trusu z hnízda (<https://bigfiles.birdlife.cz/Atlas.pdf>).

7. Přehled ohrožených nebo jinak významných taxonů s komentářem

Tabulka 3: Komentář k významným druhům ptáků a savců. Druhy, které jsou předmětem ochrany PO Českobudějovické rybníky nebo EVL Vrbenské rybníky jsou označeny hvězdičkou

Druh	Charakter výskytu/ Početnost	§/EU/ČS	popis biotopu druhu
Ptáci			
kavka obecná (<i>Corvus monedula</i>)	nehnízdící pravidelný výskyt během přeletů, lovu/sběru potravy, často i ve větších počtech hnízdním výskytem vázána na blízkou zástavbu sídlišť Máj a Vltava.	SO/-/NT	V současnosti hnízdí téměř výhradně synantropně ve městech a vesnicích na půdách vyšších budov, na římsách pod střechami, v komínech, větracích šachtách apod., nově také v děrách polystyrénového zateplení domů. Z volné krajiny, kde hnízdily na okrajích lesů ve stromových dutinách, děrách skal, zřícenin hradů, a také hlinitých břehů takřka vymizely.
krkavec velký (<i>Corvus corax</i>)	nehnízdící zjištěn spíše vzácněji, během přeletu	O/-/LC	Stálý druh, hnízdící na stromech a skalách v lesích i v otevřeném terénu, od nížin po nejvyšší polohy hor. V minulosti na území ČR běžně hnízdil, postupně vymizel ve druhé polovině 19. století. Teprve v posledních 30 letech proběhla rychlá expanze tohoto druhu a dnes hnízdí téměř po celém území. Hnízdo staví v korunách vysokých stromů, na skalních stěnách a v poslední době i na stožárech vysokého napětí.
*kvakoš noční (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	nehnízdící zjištěn během přeletů, druh je vázán na území PR/EVL Vrbenské rybníky, kde na některých rybnících hnízdí v počtu desítek párů	SO/BD I/EN	Hnízdním prostředím jsou bažinaté oblasti, rybníky s křovitými porosty, ostrůvky se stromy a keři. Druh je ohrožován úbytkem vhodných stanovišť, hrozí i přímý vliv člověka - ničení hnízd, či hnízdnicích možností.
rákosník velký (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>)	na řešené ploše nehnízdí v r. 2025 zjištěn při okraji řešeného území na Mladohaklovském r. kategorie hnízdního výskytu B – pravděpodobné hnízdění v počtu 2 – 3 párů	SO/-/VU	K hnízdění vyhledává většinou rozsáhlejší porosty rákosu a orobince vyrůstající z trvalé z vody na rybnících různé velikosti i říčních ramenech. Hnízdo si staví nejčastěji v rákosu nebo v orobinci, spletené a zavěšené mezi stébly. Pro hnízdění preferuje porosty nad vodní hladinou. Vybírá si porosty řidší a nemusejí být moc rozsáhlé. Zahnízdit může i v křovinách či jiném typu vysoké vegetace v blízkosti vody.
rorýs obecný (<i>Apus apus</i>)	nehnízdící vázán na blízkou zástavbu sídlišť Máj a Vltava.	O/-/LC	Vázán na lidská sídla, oblíbenými místy hnízdění jsou především městská centra, jejichž budovy poskytují množství dutin a prasklin k založení hnízda
*rybák obecný (<i>Sterna hirundo</i>)	nehnízdící hnízdním výskytem je vázán na vodní plochy na území	SO/BD I/EN	Hnízdním prostředím rybáka obecného jsou mělké vody a pobřeží, jak mořská tak u vnitrozemských vod včetně větších řek. U nás jsou to větší rybníky

Druh	Charakter výskytu/ Početnost	§/EU/ČS	popis biotopu druhu
	PR/EVL Vrbenské rybníky, kde v současnosti hnízdí na ostrůvcích několika rybníků.		a vodní nádrže s litorálními porosty nebo ostrůvky.
slavík obecný (<i>Luscinia megarhynchos</i>)	hnízdící druh, v počtu několika párů v řešeném území vykazuje stabilní přítomnost, přičemž většina pozorování spadá do kategorie „obvyklé“. Lokalita je součástí přírodní rezervace PR Vrbenské rybníky, která zajišťuje ochranu klíčových biotopů dle NDOP, AVIF a dle vlastních pozorování bylo v širším území Vrbenských rybníků zaznamenáno několik desítek výskytů slavíka, zejména v okolí rybníků Starohaklovský, Mladohaklovský, Zdráhanka a Vrbenská tůň.	SO/-LC	Obývá řidší listnaté porosty s křovinami. Mohou to být lesy nebo i parkové porosty, ale obývá i lužní porosty podél vod. Vyskytuje se i v zanedbaném prostředí průmyslových areálů, pokud jsou tam nějaké křoviny. Hnízdo bývá přímo na zemi nebo těsně nad ní, ve vrstvě opadaného listí, hromadě roští nebo výhonicích keřů.
strakapoud prostřední (<i>Dendrocopos medius</i>)	pravděpodobné hnízdění v lesíku nad r. V. vávrovský (mimo řešené území)	SO/BD IVU	Specializuje se na staré dubové a dubohabrové porosty. Žije také v lesích smíšených se zastoupením dubu. Vyskytuje se hlavně na místech, kde jsou přítomny staré duby. Nejhojnější je v dubových alejích na hrázích rybníků na Třeboňsku a v okolí Hluboké nad Vltavou, včetně zdejších obor. Typickým prostředím jsou také zámecké parky.
vlaštovka obecná (<i>Hirundo rustica</i>)	nehnízdící hnízdění výskyt vázán na blízkou zástavbu sídliště Máj a Vltava.	SO/-LC	Synantropní druh, hnízdící u nás obvykle v lidských sídlech zejména ve stájích a chlévech.
žluva hajní (<i>Oriolus oriolus</i>)	hnízdění několika párů	SO/-LC	Vyhledává světlé listnaté lesy, pásy stromů kolem vod, polní lesíky, větrolamy, staré parky sady a zahrady. Akceptuje nanejvýš smíšené lesy, jehličnatým porostům se vyhýbá. Preferuje nížiny, výjimečně bývá registrována i ve vyšších nadmořských výškách. Hnízdo staví vysoko v korunách stromů.
*husa velká (<i>Anser anser</i>)	nehnízdící zjištěna v hojných počtech během přeletů, i na plochách okolních rybníků, včetně vypuštěného Velkého vávrovského. Druh je vázán na vodní plochy a mokřady na území PR/EVL Vrbenské rybníky, včetně okolních zemědělských pozemků,	-/čl. 4.2/VU	Hnízdním biotopem jsou větší vodní nádrže s pobřežním porostem rákosin, zarostlé ostrůvky. Vždy je nutná blízkost vhodných otevřených míst pro pastvu - luk, pastvin a polí se zasetým obilím. V letním období a začátkem podzimu se husy pasou především na obilných strništích, resp. na podmítnutých obilných polích, později na podzim (říjen, listopad) hlavně na ozimech.

Druh	Charakter výskytu/ Početnost	§/EU/ČS	popis biotopu druhu
	kde sbírá potravu. Na území PR hnízdí v počtu desítek párů.		
lejsek bělokrký (<i>Ficedula albicollis</i>)	hnízdění možné (ale spíše mimo plochu) na území PR Vrbenské rybníky se jedná o relativně početný druh, který obývá především hráze rybníků se starými duby.	-/BD I/NT	K hnízdění vyhledává staré listnaté a smíšené lesy s dostatkem dutin. Kromě lesů hnízdí také parcích, zahradách, starých alejích, v pásech dřevin podél vod včetně rybníčních hrází se starými duby. Hnízdí v dutinách, ve starých listnatých porostech
datel černý (<i>Dryocopus martius</i>)	nehnízdící	-/BD I	Obsazuje především souvislejší lesní celky v nížinách i horách, dává přednost lesům jehličnatým a smíšeným, je ale schopen zahnízdít i v lesích listnatých. Může hnízdít i v malých izolovaných lesích v otevřené krajině.
žluna šedá (<i>Picus canus</i>)	možné hnízdění 1 páru v porostech charakteru lesa	-/BD I/LC	Žije především v listnatých a smíšených lesích, ale také v parcích, sadech, zahradách. V České republice hnízdí nepravidelně po celém území, v některých oblastech je ale velmi řídkým, nebo chybějícím druhem, patrně v závislosti na zastoupení listnatých dřevin.
Savci			
veverka obecná (<i>Sciurus vulgaris</i>)	1 – 2 páry	-/BD I/DD	Veverka obecná je mezi zvláště chráněné druhy zařazena v důsledku silného snížení početnosti populací. Dosud se však vyskytuje plošně po celém území ČR, přičemž kromě souvislých lesů proniká i do rozptýlené stromové vegetace v kulturní krajině. Vyskytuje se po celém území ČR v lesních porostech, ve větších celcích roztroušené zeleně, v parcích i zahradách, od nížin až do vysokých hor
*vydra říční (<i>Lutra lutra</i>)	1 ex, na břehu vypuštěného Velkého vávrovského r.	O/-/DD	Obývá nejrozumnější typy vodního prostředí od potůčků, řek až po rybníky a jezera s čistou vodou. Má velké teritorium, které může zahrnovat i s vedlejšími přítoky 20-50 km vodního toku.

§: zvláště chráněné druhy dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb.

KO – kriticky ohrožený druh, SO – silně ohrožený druh, O – ohrožený druh dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb.

EU: Směrnice Rady 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků

ČS – Červený seznam, DD - datově nedostatečně známý, LC – málo dotčený, NT -téměř ohrožený, VU - zranitelný, EN – ohrožený, CR – kriticky ohrožený dle Červeného seznamu obratlovců, Chobot a kol. 2017)

BD I – Příloha I směrnice 2009/147/ES Seznam chráněných druhů a poddruhů ptáků

Tabulka 4: Komentář k významným druhům ptáků a savců (druhy, které nebyly doloženy vlastním průzkumem)

Druh	Charakter výskytu/ Početnost	§/EU	prostředí
------	---------------------------------	------	-----------

Druh	Charakter výskytu/ Početnost	§/EU	prostředí
Ptáci			
bramborníček hnědý (<i>Saxicola rubetra</i>)	možné hnízdění 1 páru Řehounková J. 2023, 8.5.2025	O/-/LC	Hnízdním prostředím jsou vlhčí, spíše rovinaté louky včetně alpínských, na pastvinách, rašeliništích, vřesovištích, ale i v ruderálech. Důležité jsou ostrůvky s holou zemí, ale i s roztroušenou vegetací, jednotlivými stromy a keři.
chřástal vodní (<i>Rallus aquaticus</i>)	možné hnízdění 1 páru v okolí tůně 5 Večeřová 2025 Bodnár T. 2021	SO/-/VU	Hnízdním prostředím jsou hlavně porosty rákosin a jiné litorální porosty na rybnících různých velikostí, slepých ramenech řek a v bažinách.
koroptev polní (<i>Perdix perdix</i>)	prokázané hnízdění 1 páru, naposledy ale v území zjištěna v roce 2015 Parkandl M. 2015, aktuálnější údaje z území nejsou známy	O/-/NT	Je druhem zemědělské krajiny nižších poloh, kde obývá okraje polí s mezemi, křovinami a remízky, u vesnic a měst pak porosty ruderalní vegetace. Jedná se o stálý, ubývajícím druh. Hnízdo je umístěno na zemi.
krutihlav obecný (<i>Jynx torquilla</i>)	možné hnízdění 1 páru Parkandl M. 2021 Veselý P. 2017	SO/-/VU	Obývá otevřenou krajinu s remízky, skupinami stromů a alejemi, ale i řídké smíšené a borové lesy, staré sady, zahrady a parky. Hnízdí ve stromových dutinách, přirozených i vytesaných datlovitými ptáky, nebo také v budkách. Na rozdíl od dalších druhů šplhavců nedlabe vlastní dutiny ve stromech, je proto zcela závislý na nabídce dutin, která může být v některých oblastech značně omezená.
lejsek šedý (<i>Muscicapa striata</i>)	možné hnízdění hnízdění prokázané v blízkosti řešeného území (Řehounkovi 2022)	O/-/LC	Vázán na starší stromy a starší lesní porosty, a to jak potravně, tak stanovištně. Obývá aleje starých stromů a pásy stromů podél vodních toků. Pravidelně hnízdí v rozvolněných starých lesích, častěji listnatých než jehličnatých, v zarostlých parcích, hřbitovech a zahradách. Hnízdo zakládá v polodutinách stromů, na trámech, ve výklencích staveb i ve vyvěšených polobudkách.
moudivláček lužní (<i>Remiz pendulinus</i>)	nehnízdící Veselý P. 2017 (odchyt) Na území PR Vrbenské rybníky v minulosti pravidelně hnízdil, po roce 2006 došlo v k výraznému úbytku z celých jižních Čech. Poslední pravděpodobné hnízdění je doloženo v roce 2006 mezi Starým a Novým vrbenkým r.	O/-/VU	Typickým prostředím moudivláčka lužního jsou břehy řek a rybníků. Základním požadavkem je dostatek rostlin poskytujících hnízdní materiál a stromy s visícími pružnými větvíčkami (hlavně břízy a vrby) na které zavěšuje hnízdo.

Druh	Charakter výskytu/ Početnost	§/EU	prostředí
strakapoud malý (<i>Dryobates minor</i>)	možné hnízdění 1 páru v řešeném území dokumentováno několik záznamů (např. Kaurov J. 2024, Fnouček J. 2023, 2024, Vlček J. 2021)	-/-VU	Strakapoud malý obývá řídké smíšené nebo listnaté lesy, břehové porosty vodotečí nebo remízky v nižších až středních polohách. Vyskytuje se po celém území ČR, nikde však není hojný.

§: zvláště chráněné druhy dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb.

KO – kriticky ohrožený druh, SO – silně ohrožený druh, O – ohrožený druh dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb.

EU: Směrnice Rady 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků

ČS – Červený seznam, DD - datově nedostatečně známý, LC – málo dotčený, NT -téměř ohrožený, VU - zranitelný, EN – ohrožený, CR – kriticky ohrožený dle Červeného seznamu obratlovců, Chobot a kol. 2017)

BD I – Příloha I směrnice 2009/147/ES Seznam chráněných druhů a poddruhů ptáků

8. Porovnání s předchozími průzkumy a celkové zhodnocení

Níže v textu jsou porovnány záznamy jednotlivých druhů s relevantními zdroji, v tomto případě s výsledky průzkumu Bürgera K. 2012, Havlíčka J. 2021 a Vlčka J. 2023. Tyto průzkumy byly zpracovány pro rozsáhlejší území, které v případě Bürgera K. zahrnovalo celé území EVL Vrbenské rybníky, lokalita tankodromu je ale brána jako samostatná část, v případě Havlíčka J. pak průzkum zahrnoval celou plochu bývalého vojenského cvičiště, včetně rybníků Velký a Malý vávrovský, Mladohaklovský a ploch západně od nich. Průzkum Vlčka J. zahrnoval celý prostor tankového cvičiště. Dále jsou zahrnuty údaje z nálezových databází (NDOP, AVIF).

V průběhu průzkumu v r. 2025 probíhaly práce na revitalizaci sousedícího Vávrovského rybníka, který byl kompletně vypuštěn. Na části plochy vojenského cvičiště byly na přelomu roku 2024 a 2025 odstraněny náletové dřeviny.

Během průzkumu realizovaného v roce 2025 bylo v řešeném území zjištěno celkem 61 druhů ptáků, z nichž 10 druhů (krkavec velký, rorýs obecný, slavík obecný, vlaštovka obecná, žluva hajní, kavka obecná, rákosník velký, rybák obecný, strakapoud prostřední, kvakoš noční patří mezi zvláště chráněné dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Sedm druhů - rybák obecný, kvakoš noční, datel černý, lejsek bělokrký, strakapoud prostřední, žluva šedá, husa velká je uvedeno v příloze směrnice o ochraně volně žijících ptáků 2009/147/ES. Tři z těchto druhů (husa velká, rybák obecný a kvakoš noční) jsou předmětem ochrany PO Českobudějovické rybníky, jejich výskyt ale není vázán na samotnou plochu tankového cvičiště, ale na vhodné vodní mokřadní biotopy na území PO.

Průzkum Havlíček J. 2021 shrnul pozorování z delšího časového úseku, zahrnuty jsou i údaje získané během autorova intenzivního průzkumu, který probíhá od roku 2020 v rámci monitoringu druhů přílohy I směrnice o ptácích v ptačích oblastech. Dalším doplňkovým zdrojem jsou údaje z mapování v rámci atlasu hnízdního rozšíření ptáků města České Budějovice (Havlíček, nepubl.), které probíhalo v letech 2010 – 2018. V rámci tohoto průzkumu byl u minimálně 72 druhů byl zaznamenán hnízdní výskyt (v kategoriích pravděpodobné a prokázané hnízdění). 18 druhů z celkového počtu je řazeno do přílohy I směrnice o ptácích, 45 druhů do seznamu zvláště chráněných druhů dle zákona 114/92 Sb. a 56 druhů je zařazeno na aktuálním červeném seznamu druhů ČR. Významným biotopem v rámci řešeného území jsou porosty s rozvinutým stromovým patrem, porosty na hrázích rybníků a rozptýlená zeleň. Z druhů ochranně významnějších se v tomto biotopu vyskytují strakapoud prostřední, datel černý, lejsek bělokrký, žluva šedá a žluva hajní. Všechny tyto druhy byly zjištěny také během průzkumu realizovaného v roce 2025.

Řešený průzkum uvádí také velké množství druhů vázaných na vodní a mokřadní biotopy. Těžištěm výskytu těchto druhů jsou porosty litorální vegetace na rybnících Velký vávrovský a Mladohaklovský, především ale na rybníce Velký vávrovský. Z druhů ochránářsky významných byly jako pravděpodobně, nebo průkazné hnízdící zjištěny tyto druhy: rákosník velký, ledňáček říční, husa velká, polák velký, hohol severní, moták pochop, kulík říční, cvrčilka říční, slavík modráček středoevropský, kopřivka obecná, zrzohlávka rudozobá, chřástal vodní, potápka malá. V kategorii možné hnízdění (tedy výskyt v hnízdní době) byly v několika letech zjištěny i dva významné a kriticky ohrožené druhy bukač velký a bukáček malý. Pro další ochránářsky významné druhy jsou pak rybníky Mladohaklovský a Velký Vávrovský potravními stanovišti a migračními zastávkami: pisík obecný, ostralka štíhlá, čírka obecná, husa běločelá, volavka bílá, volavka stříbřitá, bekasina otavní, orel mořský, racek chechtavý, hvízdák eurasujský, morčák velký, koliha velká, kvakoš noční, sýkořice vousatá, kolpík bílý, potápka černokrká, lžičák pestrý, čírka modrá, rybák obecný, husice liščí, vodouš tmavý, vodouš bahenní, vodouš kropenatý, vodouš rudonohý, čejka obecná.

Výskyt většiny těchto druhů nemohl být v roce 2025 zjištěn, průzkum byl zaměřen zejména na plochy bývalého tankového cvičiště. Navíc, v průběhu hnízdní sezony 2025 probíhala kompletní revitalizace Velkého vávrovského rybníka, při níž byl rybník kompletně vypuštěn. Nicméně, je pravděpodobné, že po provedené revitalizaci dojde k opětovnému osídlení a využívání lokality těmito druhy.

V průběhu inventarizačního průzkumu realizovaného v roce 2012 byl v řešeném území zjištěn výskyt tří zvláště chráněných a významných druhů ptáků (chřástala vodního, krutihlava obecného a žluvy hajní).

V průběhu průzkumu v roce 2023 (Vlček J.) byl v řešeném území zjištěn výskyt čtyř zvláště chráněných druhů ptáků (rorýs obecný, vlaštovka obecná, žluva hajní, kavka obecná), z dalších významných druhů ptáků pak také strakapoud malý, husa velká, lejsek bělokrký.

V nálezových databázích (NDOP, AVIF) je dokumentován výskyt dalších druhů jejichž výskyt nebyl během aktuálního průzkumu zjištěn. Jedná se o bramborníčka hnědého (Řehouňková 2023), chřástala vodního (Večeřová 2025, Bodnár 2023), koroptev polní (Parkandl M. 2015), krutihlava obecného (Parkandl M. 2021, Veselý P. 2017), lejska šedého (Řehouňková J. 2022, Javorská 2025) a moudivláčka lužního (Veselý P. 2017) – odchyt migrujícího jedince.

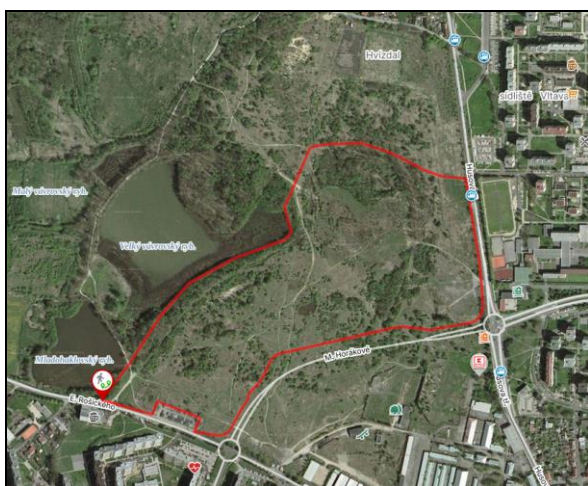
Výskyt většiny těchto druhů v území je pravděpodobný i v současnosti, nicméně vzhledem k postupné sukcesi otevřených ploch lze pozorovat větší podíl druhů stromového a keřového patra a úbytek druhů vázaných na otevřené biotopy. Některé druhy např. koroptev polní z území vymizely,

9. Zjištěné negativní faktory

Zkoumané území je vystaveno velkému antropogennímu tlaku. Území se nachází na okraji stotisícové metropole těsně vedle okrajových panelových sídlišť. Celé území je protkáno vyšlapanými pěšinami. Uvnitř území na jižním okraji stojí příležitostně cirkus a zábavní kolotoče, je zde složen materiál. Po využití k vojenským cvičením zbyly v území betonové zátarasy a zrezlá kovová lana. Místy zarůstají hromady kamení a stavební suti, táboří zde lidé bez domova a kolem se vrší hromady odpadků, zejména plastů, ale i matrace, oblečení, boty.

Za negativní lze také považovat nadměrné zarůstání lokality náletovou vegetací. Severozápadní část území byla v rámci údržby území recentně plošně vykácená a povrch půdy byl rozrušen pojezdy těžké techniky, což vedlo k otevření a prosvětlení části plochy.

Postupné zarůstání území dokumentují následující letecké snímky. Všechny letecké snímky jsou převzaty z mapy.com. Nejnovější letecký snímek, který je k dispozici je z roku 2023 a tedy nezohledňuje aktuální situaci s vykácenou severozápadní částí.

Obr. 16 – letecký snímek 2001 – 2003

Obr. 17 – letecký snímek 2013 – 2015

Obr. 18 – letecký snímek 2023

10. Návrh managementu

V řešeném území byl zjištěn výskyt celé řady zvláště chráněných druhů ptáků, velká část z nich je ale vázána na biotopy v blízkosti dotčených ploch, převážně mokřadní a vodní biotopy na území PR/EVL/PO Vrbenské rybníky a nemají na řešené území žádnou vazbu

Druhy s vazbou přímo na prostor tankového cvičiště jsou především druhy vázané na porosty dřevin a křovin. Jedná se zejména o žluvu hajní a slavíka obecného, předpokládá se hnízdění několika párů od každého druhu. V případě dalších zvláště chráněných a významných a druhů ptáků se jedná o strakapouda prostředního, žlunu šedou, datla černého a lejska bělokrkého. Tyto druhy preferují spíše starší porosty dřevin na území PR, nebo liniové porosty dřevin na hrázích, nicméně hnízdění v některých těchto druhů v území je možné (např. žluna šedá, lejsek šedý).

Pro tyto druhy je zásadní zachování stromového patra a zajištění dostatečné potravní nabídky, při prořezávkách je nutné ponechání starých doupných stromů, vytvoření podmínek pro existenci hmyzu (pahýly, tlející dřevo).

Na dotčených pozemcích je v nálezových databázích dokumentován výskyt koroptve polní (naposledy v r. 2015) a bramborníčka hnědého (2023). Z hlediska potenciálního výskytu těchto druhů je vhodné zamezit nadměrnému zarůstání náletovou vegetací. V části území by bylo vhodné udržovat mozaiku otevřených biotopů s různými typy bylinné vegetace s roztroušenými keři.

Pro zvýšení potravní nabídky pro ptáky je vhodná výsadba bobulovin, s podílem trnitých keřů (pro ťuhýka).

Co se týká savců, byl v řešeném území zjištěn výskyt dvou zvláště chráněných druhů – vydry říční a veverky obecné. Pro tyto druhy není třeba navrhovat žádná opatření.

11. Návrh monitoringu

Doporučuji provádět monitoring ptáků a savců prostřednictvím pravidelných inventarizačních průzkumů, sledovat stav a početnost jednotlivých druhů a na základě toho aktivně upravovat management lokality.

12. Shrnutí

V řešeném území byl zjištěn výskyt celé řady zvláště chráněných druhů ptáků, velká část z nich je ale vázána na biotopy v blízkosti dotčených ploch, převážně mokřadní a vodní biotopy na území PR/EVL Vrbenské rybníky a mají na řešené území pouze potravní nebo žádnou vazbu (krkavec velký, rybák obecný, husa velká, moudivláček lužní, rákosník velký). Část ze zaznamenaných druhů je výrazně synantropní a v území se vyskytují pouze během přeletů a lovu potravy (vlaštovka obecná, rorýs obecný, kavka obecná).

Druhy s vazbou přímo na prostor tankového cvičiště jsou především druhy vázané na porosty dřevin a křovin. Jedná se zejména o žluvu hajní a slavíka obecného, předpokládá se hnízdění několika párů od každého druhu. V případě dalších zvláště chráněných a významných druhů ptáků se jedná o strakapouda prostředního, žlunu šedou, datla černého a lejska bělokrkého. Tyto druhy preferují spíše starší porosty dřevin na území PR, nebo liniové porosty dřevin na hrázích, nicméně hnízdění některých těchto druhů v území je možné (např. žluna šedá, lejsk šedý).

Pro tyto druhy je zásadní zachování stromového patra a zajištění dostatečné potravní nabídky v širším území, při prořezávkách je nutné ponechání starých doupných stromů, vytvoření podmínek pro existenci hmyzu (pahýly, tlející dřevo).

Výskyt chřástala vodního je vázán na podmáčené bažinné plochy v okolí tůň 5 v centrální části území, dále pak na litorální porosty a rákosiny sousedících rybníků.

Na dotčených pozemcích je v nálezových databázích dokumentován výskyt koroptve polní (2015) a bramborníčka hnědé (2023). Z hlediska potenciálního výskytu těchto druhů je vhodné zamezit nadměrnému zarůstání náletovou vegetací. V části území by bylo vhodné udržovat mozaiku otevřených biotopů s různými typy bylinné vegetace s roztroušenými keři.

13. Použité prameny

- ANDĚRA M., HANZAL V., 1995: Atlas rozšíření savců v České republice. I. Sudokopytníci (Artiodactyla), zajáci (Lagomorpha). Národní muzeum, Praha, 64 pp
- ANDĚRA M., HANZAL V., 1996: Atlas rozšíření savců v České republice.. II. Šelmy (Carnivora). Národní muzeum, Praha
- ANDĚRA M., HANZAL V. 1996: Atlas rozšíření savců v České republice - předběžná verze II. Šelmy (Carnivora). Národní muzeum, Praha
- ANDĚRA M. 2000: Atlas rozšíření savců v České republice - předběžná verze. III. Hmyzožravci (Insectivora). Národní muzeum, Praha
- ANDĚRA M, BENEŠ B. 2001: Atlas rozšíření savců v České republice - předběžná verze IV. Hlodavci (Rodentia) - část 1. Křečkovití (Cricetidae), hrabošovité (Arvicolidae), plchovití (Gliridae). Národní muzeum, Praha.
- ANDĚRA M, BENEŠ B. 2002: Atlas rozšíření savců v České republice - předběžná verze IV. Hlodavci (Rodentia) - část 2. Myšovití (Muridae), myšivkovití (Zapodidae). Národní muzeum, Praha
- ANDĚRA M., HORÁČEK I. 2005: Poznáváme naše savce. Sobotáles, Praha
- BOUCHNER M., 1990: Průvodce přírodou Stopy. Aventinum, Praha
- CULEK M., GRULICH V, LAŠTŮVKA Z., DIVÍŠEK J., 2013: Biogeografické regiony České republiky. Masarykova univerzita.
- GROLMS J. 2024: Stopy evropských zvířat. Kazda, Brno
- HUDEC K. a kol., 1994: Fauna ČR a SR – Ptáci 1. Academia, Praha.
- HUDEC K., ČERNÝ W. a kol., 1977: Fauna ČSSR – Ptáci 2. Academia, Praha.
- HUDEC K. a kol., 1997a: Fauna ČSSR – Ptáci 3/I. Academia, Praha.
- HUDEC K. a kol., 1997b: Fauna ČSSR – Ptáci 3/II. Academia, Praha.
- CHOBOT K. & NĚMEC M. [eds.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. – Příroda, Praha, 34: 1–182.
- KLOUBEC B., HORA J., ŠŤASTNÝ K. (eds), 2015: Ptáci jižních Čech. Jihočeský kraj, České Budějovice, 640 stran.
- ŠŤASTNÝ K. a kol. 2021: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2014 - 2017. Aventinum.
- ZÁMEČNÍK V., 2013: Metodická příručka pro praktickou ochranu ptáků v zemědělské krajině, Metodika AOPK ČR.
- Zasadil P. 2000: Ptačí budky a další způsoby zvyšování hnízdní úspěšnosti ptáků, Metodika ČSOP č. 20, ÚVR ČSOP, Praha
- Inventarizační průzkum PR Vrbenské rybníky (Natura Servis s.r.o. 2012), část ornitologický průzkum zpracoval RNDr. Petrem Bürger v rámci přípravy podkladů pro plán péče EVL Vrbenské rybníky
- hodnocení vlivu zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny podle § 67 zák.č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění pro záměr Regenerace stanovišť pro předměty ochrany a vybudování návštěvnické infrastruktury v EVL Vrbenské rybníky v lokalitě Vávrovské rybníky (ENKI

- o.p.s. 2021). Ornitologický průzkum zpracoval Mgr. Jan Havlíček a Ing. Zuzana Richterová
- ČZU & Beleco (2023) Vojenská cvičiště v proměnách času: Zefektivnění péče o bývalé vojenské prostory na základě evaluace dlouhodobého sledování vývoje biodiverzity a využívání území (TAČR č. SS03010162), zpracovatelem ornitologického průzkumu je Jakub Vlček. Tento výstup je ale k dispozici pouze ve formě zápisů v NDOP.
 - Seznam zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Příloha č. II a III. vyhlášky MŽP ČR č. 395/1992 Sb.
 - Směrnice Rady 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů
 - Směrnice Rady 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků

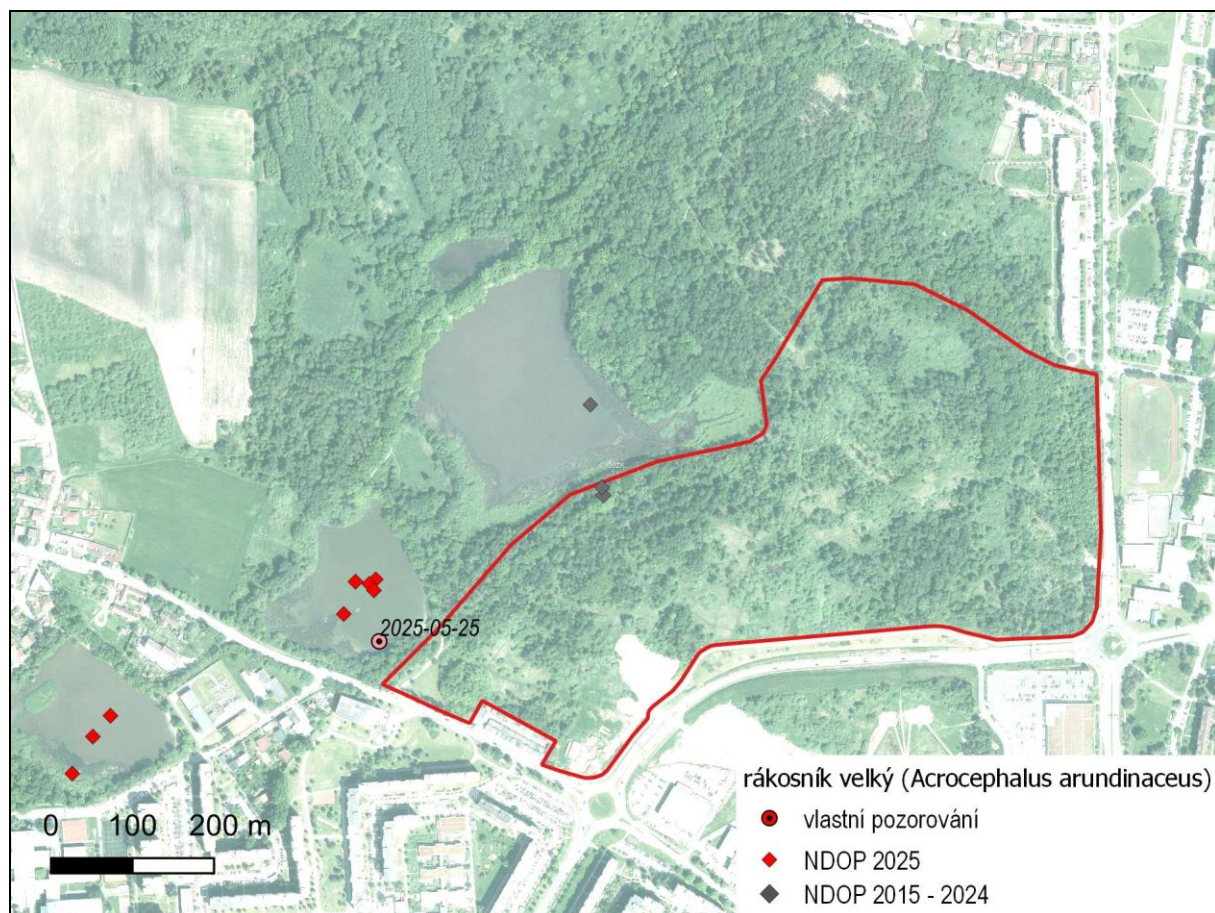
Webové stránky

- (<https://bigfiles.birdlife.cz/Atlas.pdf>).
- Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky [http://mapy.nature.cz/Webové stránky České společnosti ornitologické](http://mapy.nature.cz/Webové_stránky_České_společnosti_ornitologické) (<http://birds.cz/avif/>)
- Nálezová databáze Agentury ochrany přírody (AOPK ČR. Nálezová databáze OP. [on-line databáze; portal.nature.cz]. 2025-10-29 [cit. 2025-10-29]
- <http://www.biomonitoring.cz/>
- <http://www.biolib.cz/>
- Webové stránky Agentury ochrany přírody (<http://mapy.nature.cz/>)
- (<https://bigfiles.birdlife.cz/Atlas.pdf>)
- <https://mapy.com>

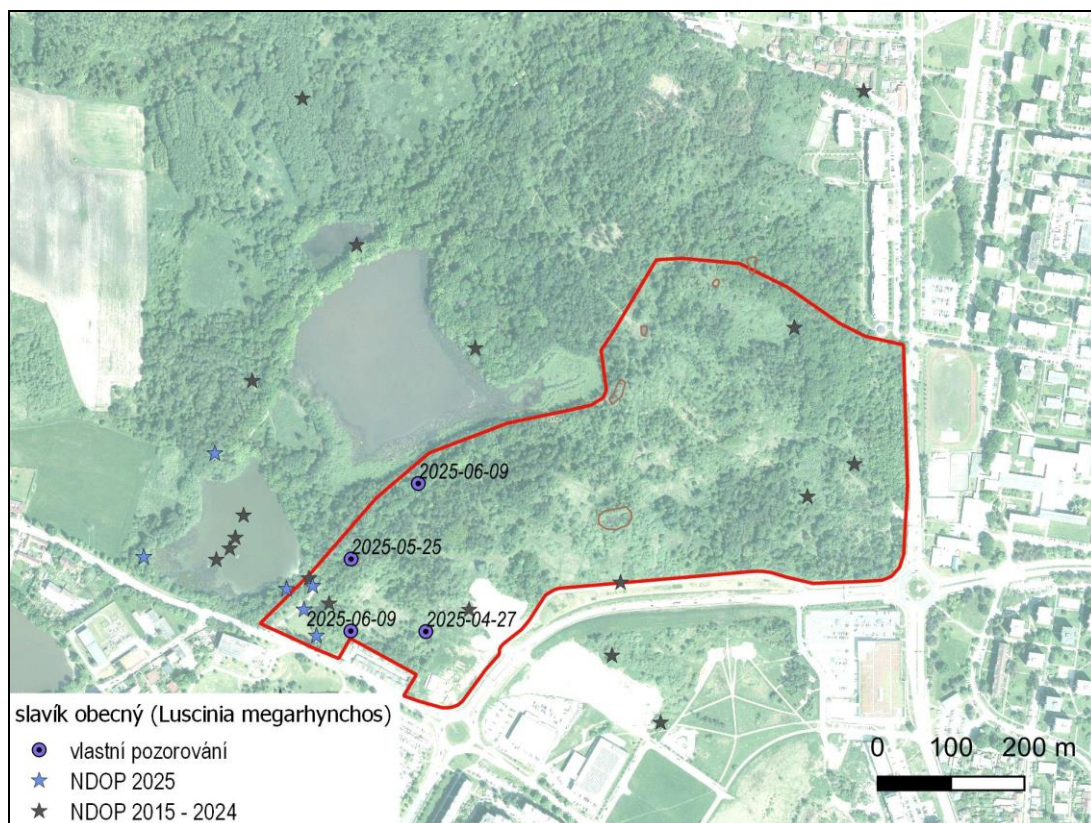
14. Mapy nálezů zvláště chráněných druhů

druhy zjištěné vlastním průzkumem

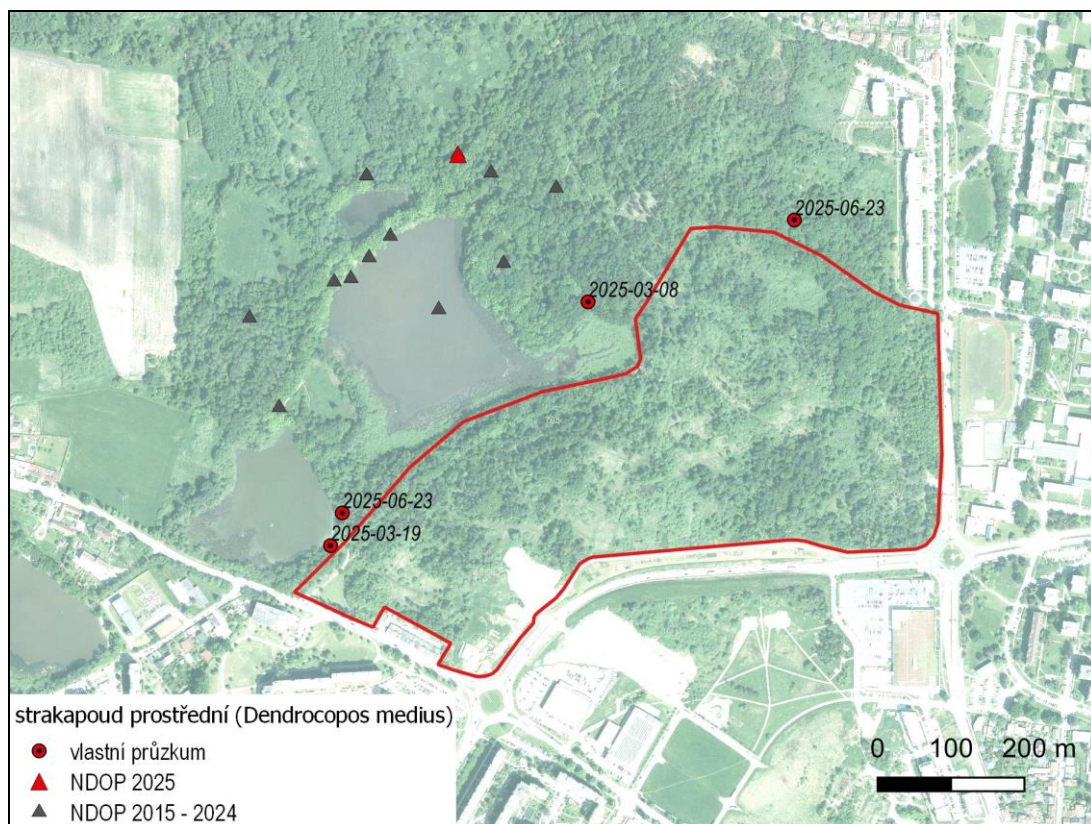
Mapy nejsou zpracovány pro druhy zjištěné pouze během přeletů (krkavec velký, kvakoš noční, kavka obecná, rorýs obecný, rybák obecný, vlaštovka obecná, husa velká)

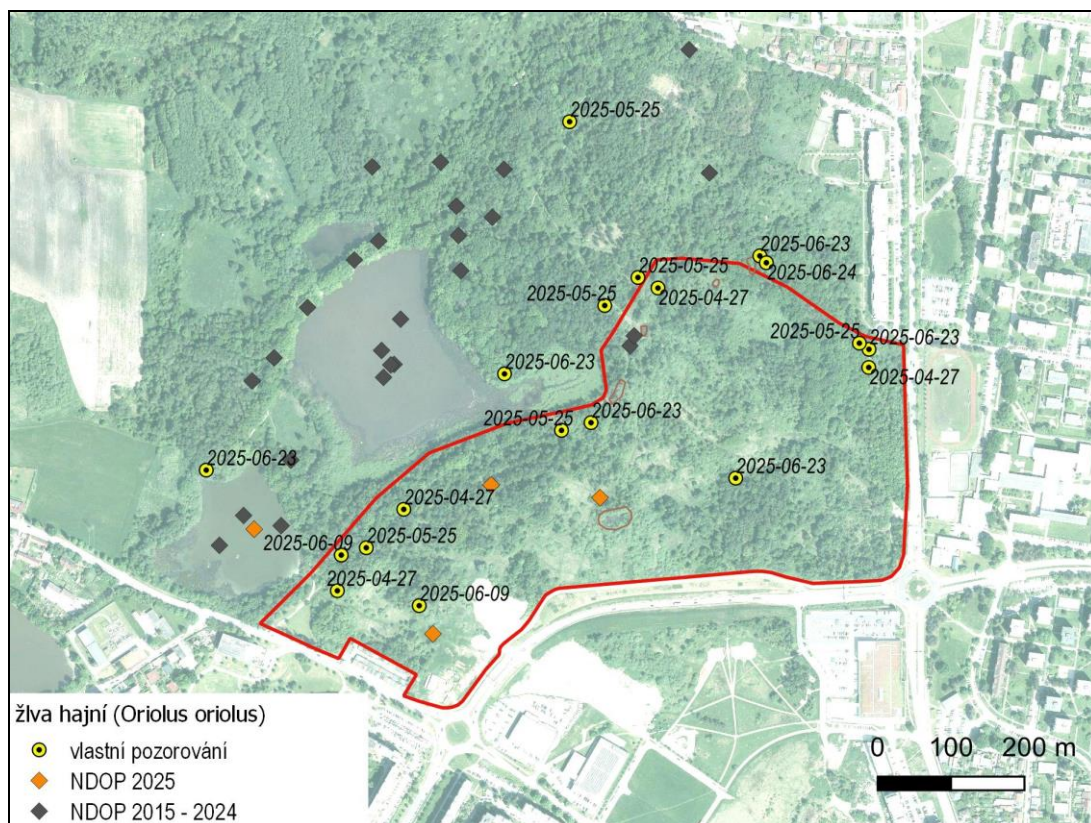
Obr. 19 – rákosník velký, vlastní průzkum, údaje z NDOP, AVIF za období 2015 - 2025

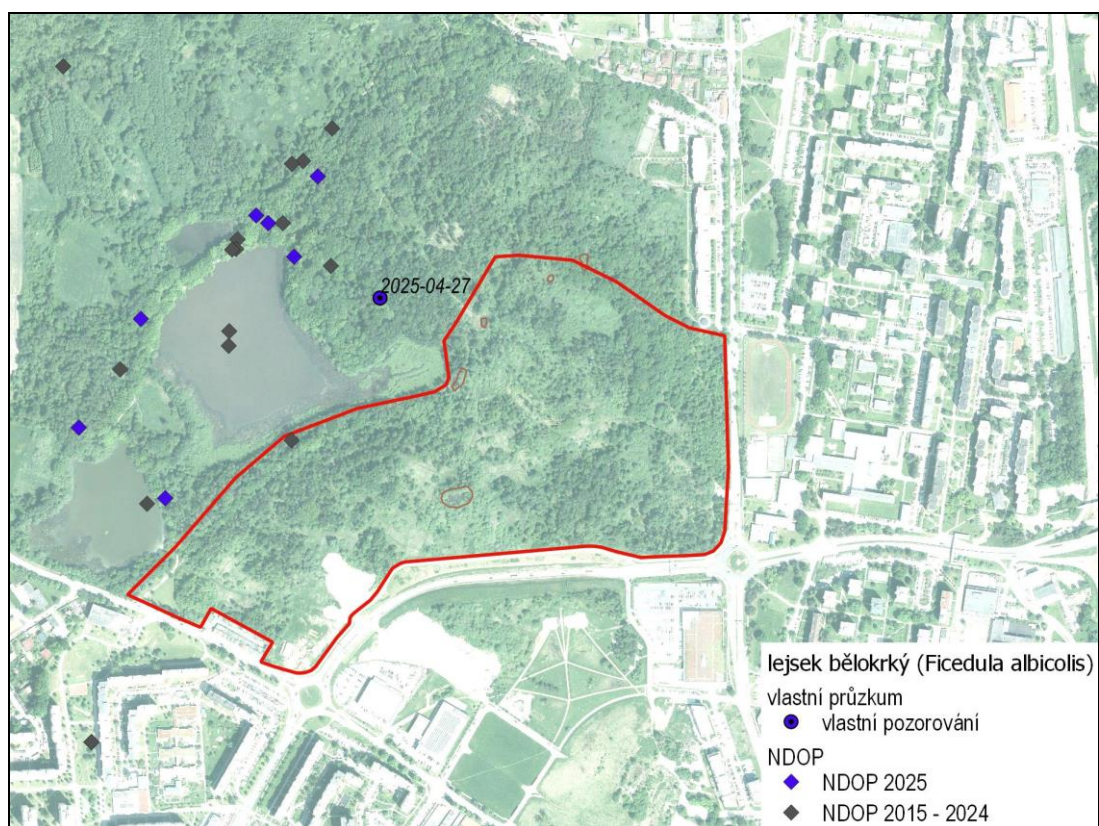
Obr. 20 – slavík obecný, vlastní průzkum, údaje z NDOP, AVIF za období 2015 - 2025

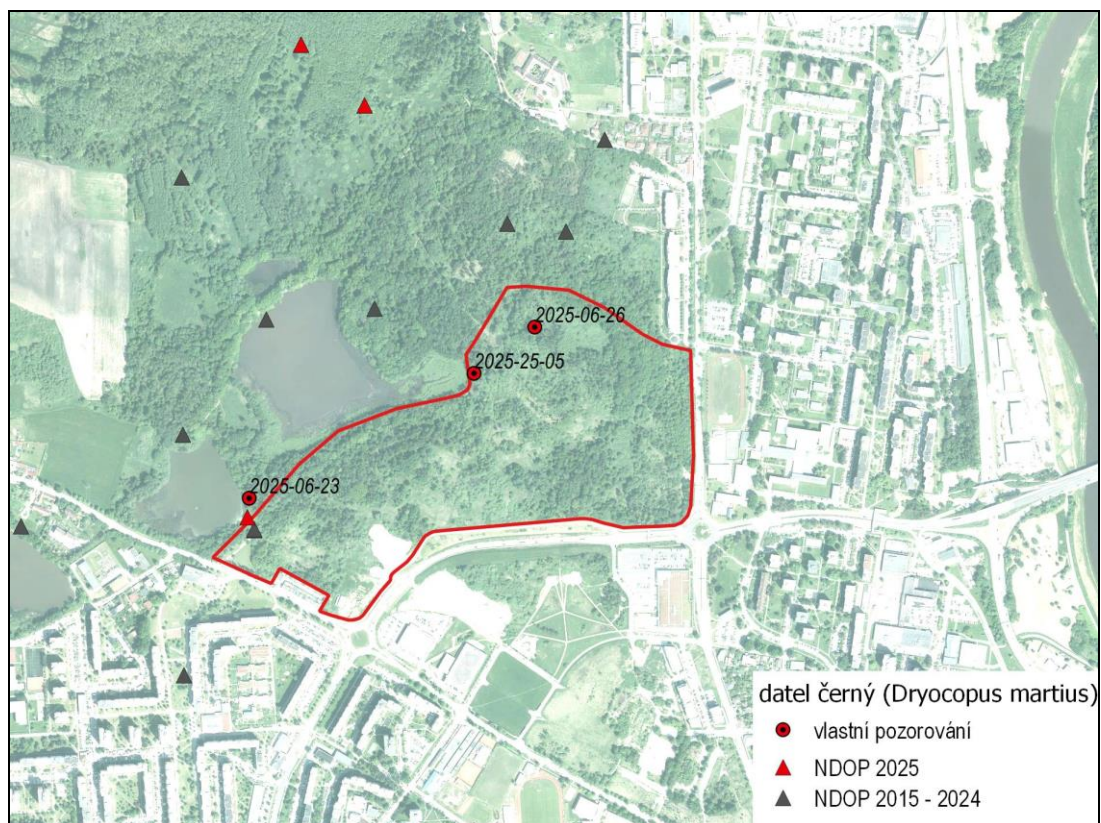
Obr. 21 – strakapoud prostřední, vlastní průzkum, NDOP, AVIF za období 2015 - 2025

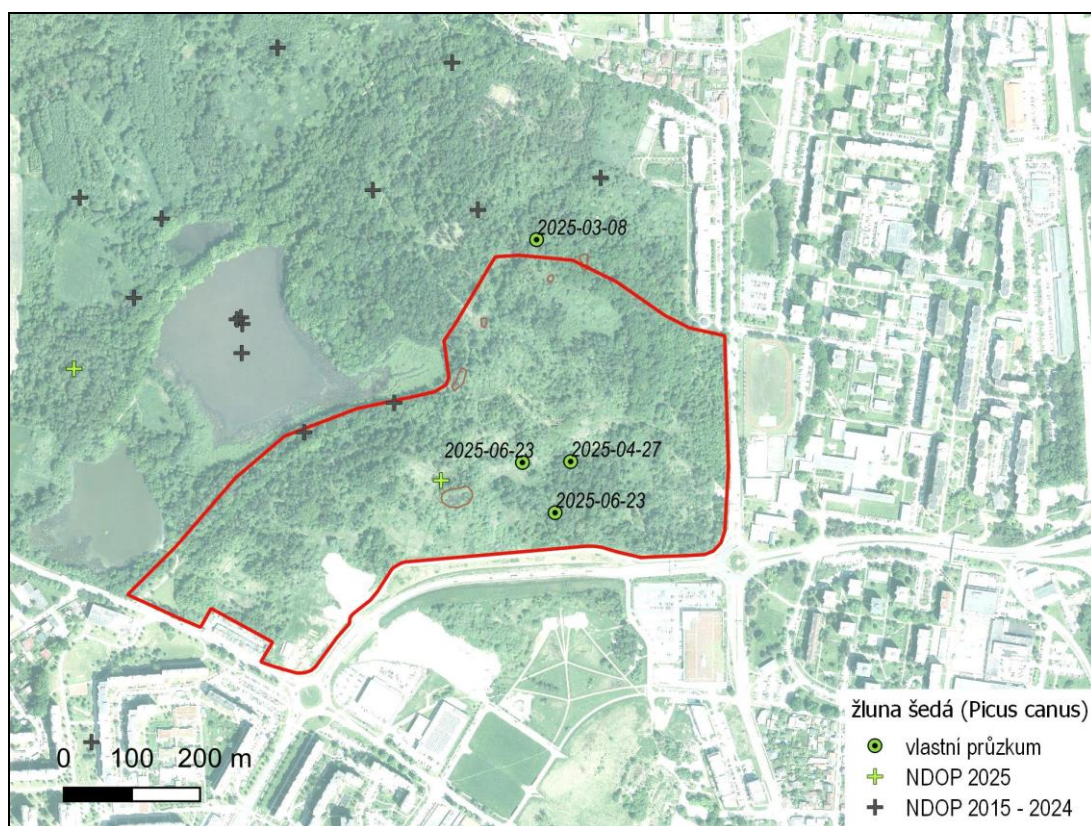
Obr. 22 – žlva hajní, vlastní průzkum, údaje z NDOP, AVIF za období 2015 - 2025

Obr. 23 – lejsek bělokrký, vlastní průzkum, údaje z NDOP, AVIF za období 2015 - 2025

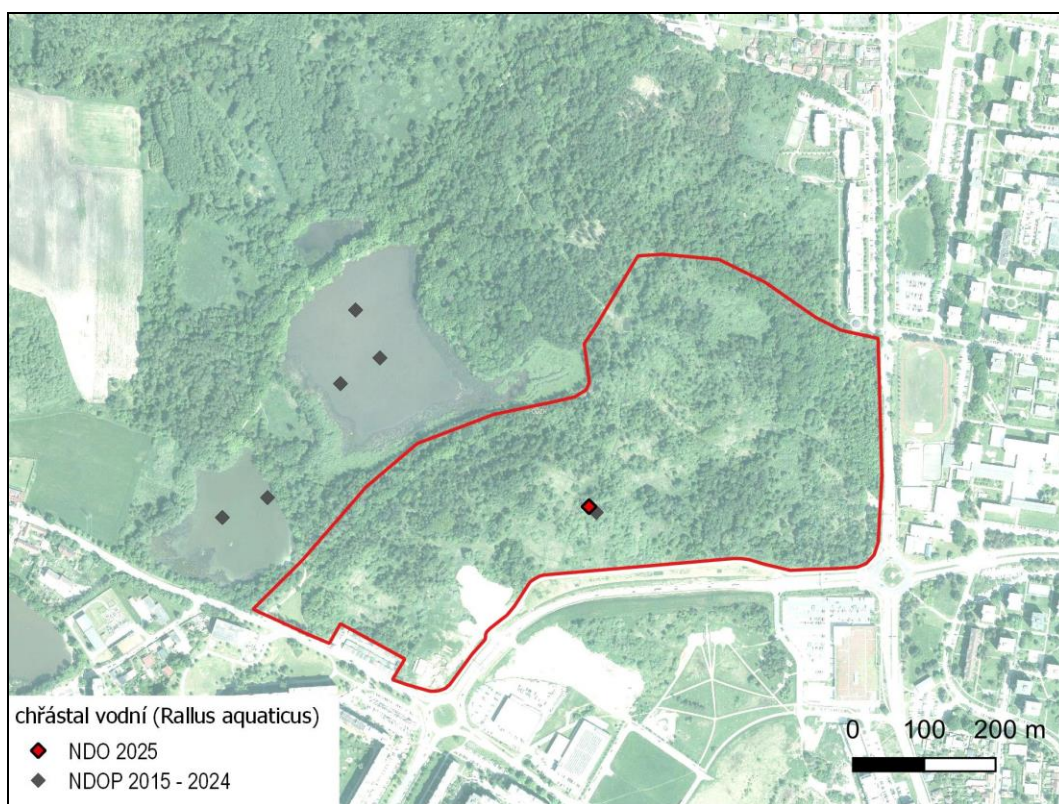
Obr. 24 – datel černý, vlastní průzkum, údaje z NDOP, AVIF za období 2015 - 2025

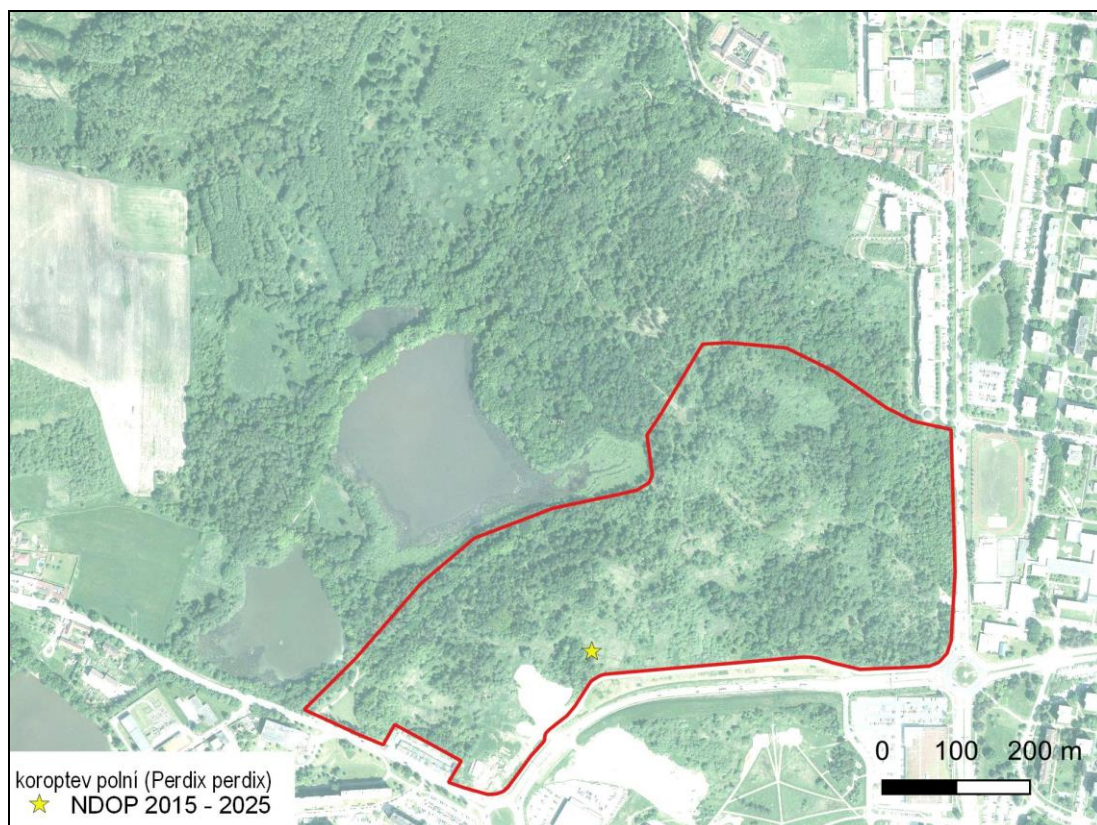
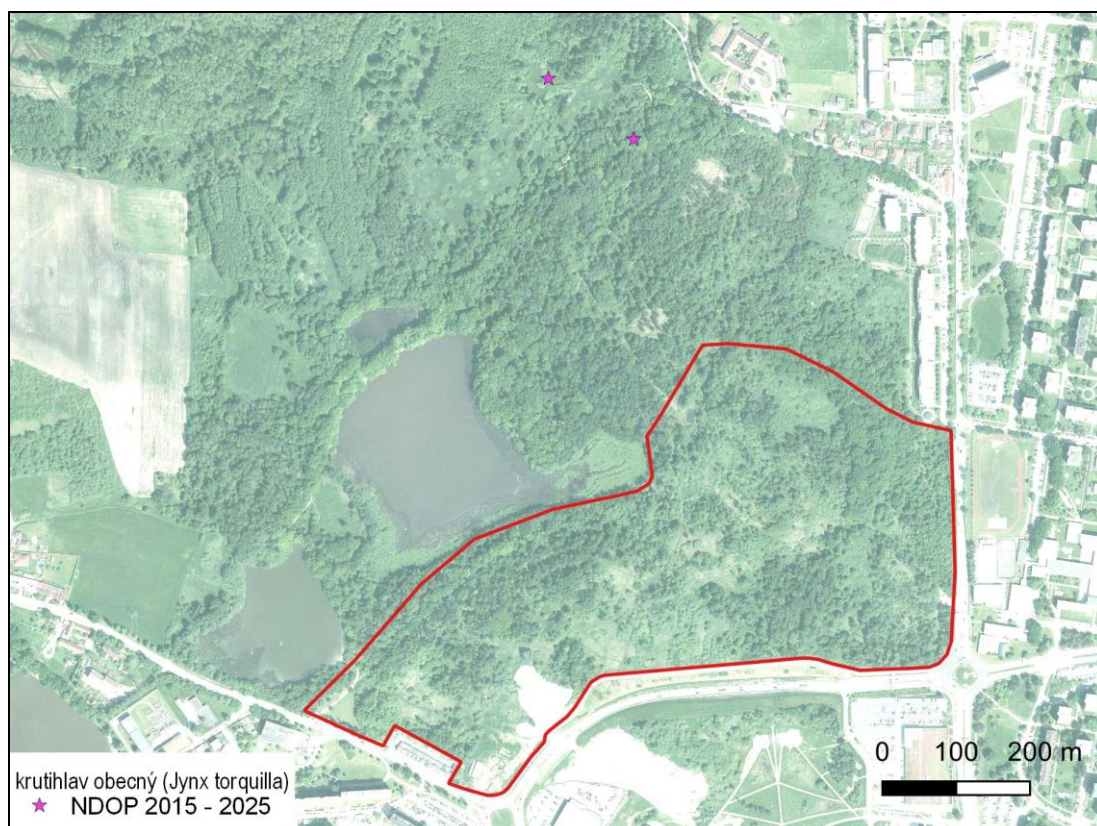
Obr. 25 – žluna šedá, vlastní průzkum, údaje z NDOP, AVIF za období 2015 - 2025

Předpokládané a nedoložené druhy

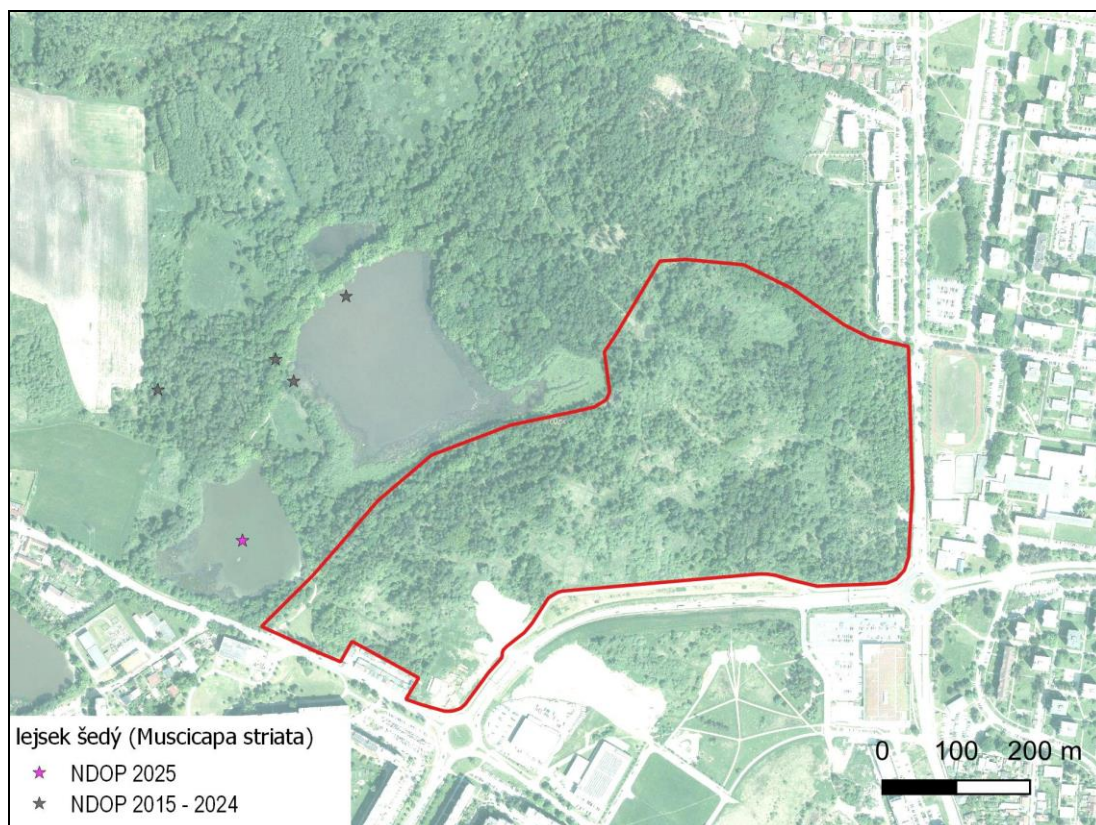
Obr. 26 – bramborníček hnědý, údaje z NDOP, AVIF za období 2015 – 2025

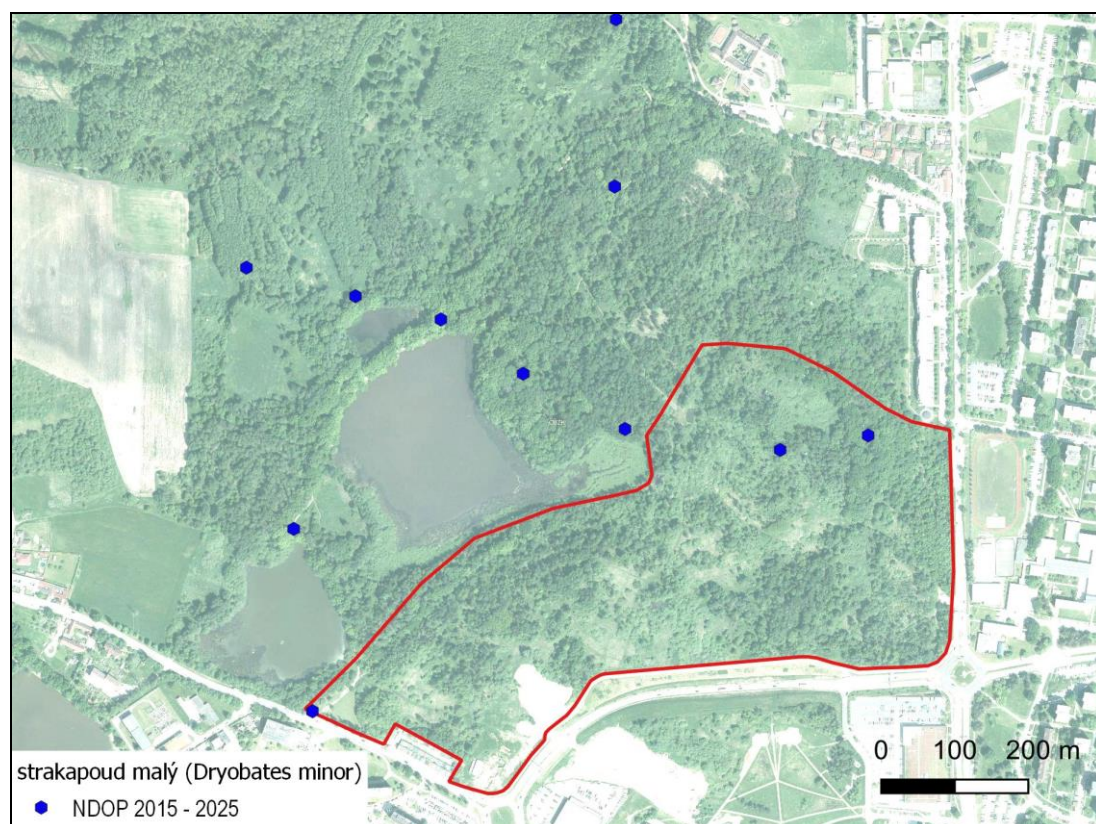
Obr. 27 – chrástal vodní, údaje z NDOP, AVIF za období 2015 - 2025

Obr. 28 – koroptev polní (*Perdix perdix*), údaje z NDOP, AVIF za období 2015 - 2025

Obr. 29 – krutihlav obecný, údaje z NDOP, AVIF za období 2015 - 2025

Obr. 30 – lejsek šedý, údaje z NDOP, AVIF za období 2015 - 2025

Obr. 31 – strakapoud malý, údaje z NDOP, AVIF za období 2015 - 2025